Numărul 431 | 20 februarie 2006 | 8 pagini | 0,5 Lei

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație şi idei de larg interes național

La aniversarea marelui savant, profesor şi om de stat, patriot luminat

Personalitatea și moștenirea lui SPIRU HARET, spirit tutelar al Universității noastre*

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
Rectorul Universității *Spiru Haret*

Cu un secol în urmă, Corpurile Legiuitoare ale țării - Adunarea Deputaților, în şedința din 18 februarie, iar Senatul, la 21 martie - adoptau *Legea asupra învățământului secundar şi superior*, promulgată la 23 martie, şi care avea să devină, prin aplicarea ei timp de decenii, *Constituția şcolii naționale românești*. Era *Legea Spiru Haret*, cum s-a încetățenit, în conştiința națională, denumirea acestei reglementări moderne, operă de utilitate publică națională a unui mare învățat şi patriot, căruia, în epocă, i se spunea, ca omagiu şi recunoştință, *omul şcolii* sau *al şcolilor*.

Această investire publică sau titulatură onorifică era îndreptățită pe deplin, iar purtătorul său avea să declare într-un moment de „bilanț": „pot să zic că familia mea, de timpuriu, foarte de timpuriu a fost numai şcoala, aşa încât bucuriile şi întristările şcolii au fost bucuriile şi întristările mele şi m-am identificat în aşa fel cu viața învățământului, încât n-a fost nici o greutate pentru mine ca, atunci când am ajuns în vârstă matură, să ştiu în ce direcțiune să apuc".

Legea din 1898, ca şi cea din 1899, consacrată *învățământului profesional*, întreaga activitate a lui Spiru Haret ca ministru al învățământului au marcat o nouă şi generoasă deschidere a şcolii românești, ca factor peren de cultură națională, de instruire a generațiilor, în pas cu dinamica civilizației umane. Practic, toate modificările şi adaptările ulterioare în domeniu, inclusiv *actuala lege a învățământului*, s-au aflat şi se află, direct sau indirect, prin moştenire de fapt, sub influența ideilor şi a concepțiilor luminate ale lui Spiru Haret.

Perioada în care acesta devenise *ministrul cultelor şi instrucțiunii publice* – funcție ce i-a fost încredințată în trei legislaturi - 1897-1899; 1901-1904 şi 1907-1910 - era aceea când, după proclamarea, în 1877, a independenței de stat a României, se afla în plină desfăşurare procesul legiferării, al reglementării instituționale şi juridice în toate domeniile vieții sociale, începând, desigur, cu economia, tendința generală fiind aceea a racordării sistematice a tuturor instituțiilor şi funcțiilor acestora la noul curs al istoriei naționale, în context european.

Era stadiul în care şi învățământul urma aceeaşi cale a modernizării, legi succesive, la intervale scurte de timp, aducând reglementări mai mult sau mai puțin adecvate, pentru a aşeza şcoala pe făgaşul ei firesc. Astfel, în anul 1886, Dimitrie Sturdza, prezentând un proiect de lege, releva că „şcoala este o instituție publică organică", având „un singur fundament: statul; un singur şi unic scop: întărirea şi asigurarea lui în viitor". În 1893, o

altă lege a învățământului, propusă de Take Ionescu, modifica organizarea învățământului primar, stabilea obligațiile statului față de şcoală şi prevedea măsuri în vederea unei pregătiri mai temeinice a învățătorilor şi institutorilor, păstrând însă unele deosebiri între dascălii de la oraşe şi cei de la sate. Trei ani mai târziu, în 1896, o nouă lege, inițiată de omul de ştiință Petru Poni, ministru al învățământului, înlătura deosebirea dintre învățământul rural şi cel urban, introducând o programă unică a şcolii, instituind, pentru prima oară în România, grădinițe de copii în mediul rural, precum şi cursuri pentru adulți, aducând îmbunătățiri în ce priveşte numirea şi transferarea cadrelor didactice, stabilind chiar inamovibilitatea învățătorilor.

Dar legile Dimitrie Sturdza, Take Ionescu şi Petru Poni, care au realizat o anumită structurare a şcolii românești în raport cu noua etapă de dezvoltare a țării, nu satisfăceau, în întregime, exigențele acestui stadiu, fiind nevoie de un învățământ dinamic şi realist, care să pregătească mai eficient tineretul în raport cu avântul industriei, comerțului şi agriculturii, cu intrarea țării, ca entitate statală independentă, în circuitul economic european şi mondial, cu afirmarea personalității culturale a poporului român, care, în preajma secolului al XX-lea, aspira la înfăptuirea unor noi idealuri, în centrul cărora se afla, neîndoielnic, unirea tuturor românilor, făurirea statului național unitar român.

Într-o expunere de motive înaintată Parlamentului şi publicată în 1897, Spiru Haret explica rațiunile reorganizării şi restructurării învățământului secundar şi superior prin necesitatea orientării şcolii spre nevoile concrete ale țării în domeniul economiei şi vieții sociale, al culturii şi ştiinței. Cum avea să se explice el în mod plastic mai târziu, într-un ordin din 1902 către direcțiile unor licee, „Societățile moderne au trebuințe numeroase şi complexe, diferite de ale celor antice şi cunoaşterea lor este indispensabilă acelor care au să trăiască la un loc cu contemporanii lor, iar nu cu societatea greacă şi latină de acum 2000 de ani. Viața este prea scurtă, timpul este prea scump pentru ca tinerii să consacre 8 ani la preumblări în grădinile lui Academus, iar la vârsta de 20 de ani să se găsească în lume tot aşa de străini ca şi un contemporan al lui Platon, care ar fi dormit 24 de secole".[1]

În retrospectiva istoriei, evaluând semnificația legii lui Spiru Haret din februarie-martie 1898, se poate spune că roadele acesteia, ca şi ale altor legiferări pornite din inițiativa sa, se vor regăsi în afirmarea socială a generații şi generații de absolvenți ai învățământului românesc, propulsate în viața socială, economică şi culturală a țării, de ceea ce am putea numi *spiritul, concepția, organizarea şi modernizarea haretiană*. Iar spiritul în care au fost concepute şi aplicate asemenea legi izvora din cel puțin două premise istorice, pe care le subliniase, îndeajuns de limpede, Spiru C.Haret, într-unul dintre numeroasele sale studii şi articole. „*În prima linie - scria el - avem datoria de a ne apăra drepturile noastre de stat liber şi stăpân la el acasă*", iar „timpul în care trăim formează fără îndoială una din epocile cele mai însemnate din istorie", o problemă fundamentală a acelui timp, de care depindea - ca şi astăzi - viitorul oamenilor şi al țării, fiind şcoala, învățământul.

În acest sens, *Legea asupra învățământului secundar şi superior* răspundea unor asemenea comandamente majore, iar analiza structurii şi a conținutului său, a principiilor pe care le-a statuat, este de natură a pune, şi mai puternic, în lumină personalitatea şi moştenirea marelui ctitor al şcolii moderne românești.

(Continuare în pag. 3)

* Din volumul: **Aurelian Bondrea – *Perenitatea unei moşteniri.*** (Editura Funadației *România de Mâine*, 1998)

Spiru Haret
FEBRUARIE 1851-DECEMBRIE 1912

Statuia, executată în marmură de Carrara, operă a sculptorului **Ion Jalea**, a fost amplasată în Piața Universității din Bucureşti în anul 1935

Spiru Haret
în conştiința celor ce l-au cunoscut

„Acest om de bine, care a trăit pentru dreptul şi suferința altora... Când vă vorbesc despre el , în semn de respect, sculați-vă în picioare"

Nicolae IORGA

Opera lui a avut rezultate neaşteptate din pricină că omul acesta îşi urmărea visul cu o încordare şi o stăruință uriaşă. De-aceea a murit aşa de senin şi stoic: îşi dădea seamă că şi-a făcut toată datoria.

Mihail SADOVEANU

Cunoştința adâncă a condițiilor în care se găseşte neamul nostru, precum şi a condițiilor vieții actuale a popoarelor, a dat lui Haret convingerea că numai prin naționalism şi democratism putem să asigurăm propăşirea acestui neam. De aceea, în întreaga lui activitate politică, el a fost încontinuu inspirat de aceste două mari principii, care singure pot forma în condițiile actuale crezul adevăratului om de Stat român.

Vintilă I. BRĂTIANU

Paginile 4, 5

Toate acestea poartă un nume – Spiru Haret

Pagina 8

Corespondență din New York

Un privilegiu pentru studenții noştri din New York, Texas, Virginia, Michigan, California, New Jersey...

Prof.univ.dr. Theodor DAMIAN
Directorul Centrului din New York
pentru Învățământul la Distanță al Universității *Spiru Haret*

Pagina 8

Perenitatea gândirii şi a faptei lui Spiru Haret

Ianuarie 1943, la Academia de Ştiinţe a României

O convingătoare punere în evidenţă a valorii istorice a operei marelui om de ştiinţă, reformator şi militant social, ctitor al învăţământului românesc modern

Operă de luminare şi ridicare economică a poporului

Profesorul doctor C. ANGELESCU
Preşedintele Academiei de Ştiinţe

…….

Descinzând din sferele înalte ale ideologiei ştiinţifice, de la catedră, la examinarea stării materiale şi culturale a poporului, Haret şi-a dat seama de situaţia dezastruoasă în care se găsea ţărănimea atât din punct de vedere cultural, cât şi din punct de vedere economic, şi cu o perseverenţă şi o putere de muncă de neîntrecut, cu spiritul său ştiinţific şi metodic, el a început acea operă de luminare şi de ridicare economică a maselor, care a dat o nouă înfăţişare ţării, o nouă viaţă comunelor şi satelor noastre.

Opera înfăptuită de Haret între anii 1897 şi 1911, pătrunsă de cel mai curat naţionalism şi de cel mai înalt democratism, însemnează în organizarea şcoalei naţionale şi în dezvoltarea economică a ţării, una din epocile cele mai strălucite dinainte de războiul de întregire.

Atât în domeniul şcolar, cât şi în cel economic, Haret a fost un mare realizator, un puternic creator. Cu cât trec anii şi cu cât pasiunile se calmează, cu atât opera lui, privită prin perspectiva istoriei, ne apare mai măreaţă, mai grandioasă.

Alţii au jucat, desigur, în viaţa lor un rol politic mult mai covârşitor; alţii au făcut în jurul lor un zgomot cu mult mai mare; aceştia însă, odată dispăruţi, au intrat pentru vecie în negura uitării; moartea lui Haret însă, a fost pentru el intrarea în nemurire.

Cu pasiunea savantului, care dă însufleţirea necesară marilor înfăptuiri, cu tenacitatea omului de studiu, obişnuit să privească problemele în faţă şi să le rezolve fără să se lase influenţat de consideraţiile din afară; cu deprinderile închegate ale omului de principii şi ale marelui gânditor, Haret, ajuns în Ministerul Culturii Naţionale, îşi înţelege însemnătatea rolului ce avea de îndeplinit, înţelege cerinţele vremii şi pune în serviciul ţării şi al neamului toată priceperea şi toate străduinţele sale pentru ridicarea culturală şi materială a poporului.

Dacă examinăm opera şcolară a lui Haret, vedem că această operă este de o însemnătate capitală. Haret a înfăptuit-o, punând suflet din sufletul lui, el a căutat să o adapteze nevoilor timpului şi cerinţelor ţării. Această operă ajunge la realizări strălucite, ea deschide orizonturi noi de înălţare şi de propăşire, ea dă o nouă viaţă păturii de jos a ţărănimii noastre.

…….

Haret, cu ajutorul Casei Şcoalelor, clădeşte aproape 2.000 de localuri de şcoli primare şi înfiinţează 1.700 posturi de învăţători; numărul elevilor înscrişi în şcolile primare se urcă de la 300.000 la 600.000, iar numărul ştiutorilor de carte creşte de la 22% la 39%; astfel se dă posibilitate la zeci şi sute de mii de copii să se lumineze, să se cultive, să devină conştienţi de drepturile şi de datoriile lor.

Prin Legea învăţământului primar, alcătuită de Poni şi revizuită de Haret, se organizează apoi cursurile de adulţi, cercurile culturale, grădinile de copii şi bibliotecile populare. Iar prin activitatea, atât şcolară, cât şi extraşcolară, se dă un nou avânt, o nouă înfăţişare şcoalei rurale, alungând întunericul din satele noastre, deschizând luminişuri şi orizonturi noi de viaţă şi de propăşire.

Activitatea lui Haret nu se opreşte numai la învăţământul primar. El se ocupă şi de celelalte ramuri de învăţământ: de învăţământul normal, de învăţământul secundar şi de învăţământul superior. În acelaşi timp însă, dându-şi seama că învăţământul teoretic singur nu corespunde tuturor nevoilor ţării, el organizează învăţământul profesional, înfiinţează şcoli de meserii, de comerţ, de agricultură, şcoli profesionale de fete etc. În fine, Haret înfiinţează Casa Corpului Didactic şi Casa Bisericii, dând un nou aspect, o nouă îndrumare tuturor instituţiilor în legătură cu şcoala, în legătură cu cultura poporului.

Dar opera de realizări a lui Haret nu se opreşte numai la organizarea şcoalei dinainte de războiu, el nu este numai un reformator profund care a simţit nevoile şi aspiraţiile de cultură ale neamului, el a fost şi un mare observator, un adânc prevăzător, care şi-a dat seama că cultura singură nu este suficientă pentru ridicarea unui popor, când la bază este mizeria morală şi materială.

Cu întreaga generaţie a timpului său, el simte curentele democratice care zguduiau toate ţările, îşi dă seama de mişcarea formidabilă care împingea masele populare înainte spre emanciparea şi descătuşarea lor economică; el îşi dă seama că această mişcare poate deveni anarhică şi poate periclita viitorul şi aspiraţiile seculare ale neamului; şi, ca om prevăzător şi patriot, îşi dă seama de rolul însemnat ce avea de îndeplinit pentru a preveni acest pericol şi ia măsuri în consecinţă, cu multă chibzuinţă şi adâncă prevedere socială.

Cu ajutorul preoţilor şi al învăţătorilor, pe care Haret ştiuse să şi-i câştige şi să-i robească prin acţiunea fascinatoare ce exercita asupra sufletelor lor, el înfiinţează Băncile Populare, Obştiile şi Cooperativele săteşti; el stimulează puterea de muncă şi energia tuturor; el ridică starea economică a ţărănimii, legând-o şi mai strâns de ogorul strămoşesc, pe care era chemată să-l apere şi să-l mărească în războiul pentru întregirea neamului.

Matematicianul

Profesorul D. POMPEIU

Nu voi analiza lucrările mai mici ale lui Haret tratând chestiuni de Mecanică teoretică sau practică – şi nu mă voi ocupa nici de opera lui principală: acea faimoasă Teză de doctorat care a făcut atâta senzaţie la apariţia ei. Pe de-o parte, pentru că nu e o lucrare de pură matematică, ci o aplicare a calculului la o disciplină specială, Mecanica cerească .Pe de altă parte, pentru că despre Teza lui Haret s-a vorbit şi scris atât, şi s-a explicat cu atâtea detalii, încât publicul cel mare ştie astăzi; şi despre ce este vorba şi care este importanţa rezultatului de care numele lui Haret rămâne legat.

Voi interesa poate mai mult căutând să reînviu în atenţia dv. pe Haret profesor de matematici şi Haret autor al unei cărţi de matematici.

Haret a fost profesor de Geometrie Analitică la Şcoala de Poduri şi Şosele şi a scris un tratat de Trigonometrie.

…….

Cartea de Trigonometrie a lui Haret, aşa cum a scris-o Haret, în forma ei de-întâiu – nu este numai o bună carte didactică impersonală, un simplu manual de şcoală – ea este, pentru cine caută bine, manifestarea hotărâtă a unor însuşiri care distingeau pe Haret ca om şi cine îl caută bine îl găseşte pe Haret şi în această carte (simplă carte de şcoală), cu însuşirile lui caracteristice: *precis, măsurat,* pătruns *de simţul realităţilor practice.*

…….

Dar, la începutul chiar al Trigonometriei plane! Substratul geometric, bine precizat şi grija pentru introducerea semnelor, în paralel cu dualitatea posibilităţilor geometrice.

Cu un cuvânt: în tratatul lui de Trigonometrie, Haret ne apare aşa cum l-am cunoscut în toată manifestarea lui ca om; aceleaşi însuşiri puse în serviciul Ştiinţei: *precizia, măsura, simţul adânc al realităţilor practice!*

La Şcoala de Poduri şi Şosele, aceste însuşiri ale lui Haret au făcut dintr-însul un excelent profesor!

În adevăr, într-o Şcoală Tehnică superioară – cu adevărat superioară, pregătirea teoretică se cere foarte serioasă! Dar, în acelaşi timp, faţă de multiplicitatea disciplinelor ce trebuiesc predate, se impune pentru studiile curat teoretice: *Analiza, Geometria, Mecanica teoretică,* o justă *măsură* şi din cauza întinderii măsurate (la aceste studii, ca şi la celelalte) câtă atenţie nu necesită alcătuirea programului şi forma de predare a materiilor! Prin urmare: *măsură* în alegerea materiilor, *precizie* în prezentarea lor şi *simţul just* al adevăratelor necesităţi!

Tocmai aceste însuşiri distingeau pe Haret!

De aceea, tradiţia creată de el în învăţământul Geometriei Analitice, la Şcoala de Poduri şi Şosele – s-a păstrat şi a continuat în actuala Şcoală Politehnică; iar cei ce, după Haret, venind să ocupe catedra, pe care el a ilustrat-o, s-au conformat spiritului în care el şi-a delimitat învăţământul – au îndeplinit, prin aceasta, adevăratele cerinţe ale unui învăţământ teoretic într-o şcoală tehnică superioară.

Geometria Analitică este un strălucit exemplu simplu de aplicarea calculului *abstract* la *concretul* faptelor geometrice!

Stabilirea unei corespondenţe sistematice între două lumi ce păreau menite să rămâie pururea străine: lumea *numerelor abstracte* şi lumea *figurilor geometrice,* rămâne gloria eternă a ilustrului Descartes!

Haret care şi-a trăit viaţa şi şi-a desfăşurat activitatea în mediul *faptelor sociale* nu putea să nu simtă, după firea lui, nevoia cunoaşterii sistematice a acelui imens domeniu pe care îl alcătuieşte complexul faptelor sociale.

De aceea, spre sfârşitul vieţii lui, ca rezultat al bogatei sale experienţe şi a îndelungatelor sale meditări ne-a dat *Mecanica Socială.*

E o încercare de a prezenta, sub formă precisă, matematică, lumea faptelor sociale luând, în această expunere, ca model ideal, *Mecanica Raţională.*

A dorit ca ştiinţa socială să poată avea structura precisă a ştiinţelor pozitive

Profesorul Victor VÂLCOVICI

Un capitol însemnat din viaţa de cercetări a lui Spiru Haret îl formează, desigur, preocupările sale cu privire la formularea ştiinţifică a adevărurilor sociale. Aceste preocupări l-au condus la o lucrare de ansamblu *Mecanica socială*, în care Haret se străduieşte să traseze linii mari, încăpătoare, pentru ordonarea legilor sociale, servindu-se de modelul „Mecanicei".

Haret era conştient de complexitatea problemei sociale. El îşi dădea seama că în fiecare problemă din Sociologie intervine un număr foarte mare de elemente care o complică şi care ne împiedică de a descoperi legi sigure. Din această cauză, după părerea lui, cei mai iluştri bărbaţi de Stat se văd siliţi prea adesea să se bizuie mai mult pe noroc decât pe propria lor ştiinţă, dând în acelaşi timp prilej de agitaţie atâtor indivizi care, fie din ignoranţă, fie din interes şi rea credinţă, întunecă şi mai mult terenul problemelor sociale. Într-o atare atmosferă, spune Haret, nu este de mirare că **ceea ce se numeşte de obicei politică, *„nu este decât o ţesătură de zeppeline, de mici şiretlicuri, de mici intrigi şi de mici infamii – care câte odată nu sunt chiar aşa de mici – în loc de a fi ceea ce ar trebui să fie: o ştiinţă dificilă, însă clădită pe temelii sigure şi solide"***.

Haret prevede optimist ziua când ştiinţa socială va avea structura precisă a ştiinţelor pozitive. Sforţarea lui are drept scop să facă dovada că lucrul este cu putinţă într-un viitor mai apropiat sau mai depărtat.

Mecanica sa socială porneşte de la ideea că societatea sau corpul social poate fi asimilat cu materia fizică. După cum aceasta este constituită din corpuscule elementare, având poziţii bine determinate în spaţiul fizic, tot aşa societatea este alcătuită din indivizi care au anumite poziţii în spaţiul social. Haret merge mai departe cu analogia, atribuind spaţiului social tot trei dimensiuni, ca şi spaţiului fizic, aşa încât poziţia unui individ în spaţiul social poate fi determinată de trei coordonate, şi anume: *componenta economică, componenta intelectuală* şi *componenta morală.*

O dată stabilită această corespondenţă între noţiuni, Haret urmăreşte consecvent, până în amănunte, operaţiunile ce se pot face cu ele, după modelul Mecanicei. Astfel el vorbeşte de o *Statică socială,* unde se cercetează condiţiile de echilibru, şi de o *Dinamică socială*, în care se studiază mişcarea corpurilor sociale în spaţiul celor trei coordonate: economică, intelectuală şi morală.

Omul politic din el nu încetează însă nici o clipă de a confrunta rezultatele, obţinute prin analogie, cu realitatea socială, pentru a se feri în mod circumspect de deviaţiile pe care i le-ar putea aduce obsesia unei ştiinţe de cadru rigid cum e Mecanica. Spre pildă, când vine vorba despre echilibrul social, către care tind conceptual unii cugetători, doritori de a scuti omenirea de frământările luptelor pentru cucerirea unei părticele de fericire, Haret se întreabă ce trebuie să înţelegem prin echilibru: o stare de repaos pentru corpul social sau continuarea unei mişcări regulate (noi am spune uniforme, în Mecanică) pricinuită de o impulsiune anterioară? După o fină discuţie care iese cu totul din cadrul rigid matematic, şi în care polemizează cu Herbert Spencer, Haret ajunge la concluzia menită să satisfacă pe orice om de ştiinţă, anume **că în Sociologie nu se poate da un caracter unitar echilibrului, fără riscul unor greşeli compromiţătoare pentru prestigiul ştiinţei, şi că forma problemei trebuie cercetată de la caz la caz.**

Cu aceeaşi circumspecţie şi adâncă înţelegere a lucrurilor sunt tratate chestiunile privind principiul inerţiei, principiul acţiunii şi reacţiunii şi principiul mişcărilor relative. Pentru definirea noţiunilor, autorul are nevoie câte odată de o serioasă încordare a puterii de analiză, în mai toate aceste capitole.

…….

Punctul culminant îl atinge *Mecanica socială* a lui Haret cu introducerea noţiunii de **„civilizaţie integrală sau complexă a unei societăţi".**

Pentru prima oară în tot decursul lucrării sale, Haret îndrăzneşte să lege o noţiune aşa de complexă, de o definiţie precisă. Cele trei coordonate ale centrului de greutate pot obţine, după el, înţelesuri care investesc poziţia acestui centru cu însuşirile unui criteriu precis al civilizaţiei: *ponderea economică, ponderea intelectuală* şi *ponderea morală a Societăţii*, iată ce însemnează cele trei coordonate ale centrului de greutate, egal înclinat pe axele de coordonate, sau starea caracterizată prin egalitatea celor trei ponderi ale societăţii: *economică, intelectuală* şi *morală*.

…….

Problema socială, mai cu seamă aceea a tămăduirii relelor de care suferă societatea românească, l-a preocupat, aş putea spune, l-a obsedat pe Haret tot timpul, din momentul când a făcut cunoştinţă cu ele. Aşa se explică atenţia pe care a dat-o el păturii ţărăneşti în activitatea sa politică. Aşa se explică de altfel intrarea sa în viaţa zbuciumată la care l-a obligat politica, părăsind atmosfera senină a creaţiunii ştiinţifice, unde i se ofereau perspective în stare de a satisface cele mai pretenţioase ambiţiuni. Spiru Haret nu putea să asiste pasiv la frământarea socială din timpul său, câtă vreme avea convingerea că orice om de bună credinţă rămâne dator cu tributul său de muncă cinstită, pe care trebuie să-l ducă în dar jertfelnic, fără nici o răsplată, la clădirea cea mare a unei Românii mai bune. Problema politică era urgentă şi gravă. Ei trebuia să-i închine energia, cel ce avea ceva de închinat, fără întârziere şi fără tocmeală.

Trei decenii de luptă pe arena politică i-au dat lui Haret o experienţă de preţ: materialul experimental, de laborator, pe care se poate începe clădirea unei ştiinţe Sociale. Instrumentul de elaborare îl avea la îndemână. Era modelul Mecanicei fizice. Şi astfel a pornit la lucru, metodic, constructiv, începând cu definiţii şi axiome, pentru a ajunge la teoreme şi legi sociale.

Marea dificultate la naşterea acestei noi discipline era să se poată afla măsura numerică, proprie fiecărei noţiuni din Sociologie, aşa fel încât conţinutul noţiunilor să devină susceptibil de a fi artimeticizat. Această dificultate nu a fost răpusă nici de Haret şi nici de alţi oameni de ştiinţă, care au încercat a lucra pe tărâmul ştiinţelor sociale. Ea a fost ocolită, conştient ocolită, în speranţa că şi astfel munca de ordonare a adevărurilor sociale poate fi de folos.

…….

Noi, Românii, suntem mândri că un fiu al ţării noastre a pus, cu modestia omului de ştiinţă, dar şi cu îndrăzneala exploratorului unor terenuri necunoscute, primele jaloane ale unei activităţi ce se anunţă din ce în ce mai categoric şi mai apropiat.

Azi, când prin iniţiativa Academiei de Ştiinţe ne-am adunat aici să închinăm un pios omagiu memoriei lui Haret, nu se putea să nu se pomenească şi de *Mecanica socială*, care este o floare de preţ în cununa de glorie a marelui Român: este floarea care îşi va purta parfumul peste veacuri, dincolo de graniţele ţării, mai mult şi mai departe ca oricare alta, aducând astfel prilej de laudă energiei şi înţelepciunii româneşti.

Un nume distinct în istoria României

În *Opinia naţională* nr. 350 am înfăţişat extrase din numărul pe care „Viaţa Românească", una din cele mai importante reviste ale ţării noastre de la a cărei apariţie se împlinesc 100 de ani, l-a închinat personalităţii lui Spiru Haret, care şi-a legat deopotrivă numele de lucrări de o deosebită importanţă pe tărâmul ştiinţei, dar care a fost şi un reformator curajos al învăţământului românesc şi unul dintre cei care la sfârşitul veacului al XIX-lea şi în primul deceniu al secolului XX au luptat cu eficacitate pentru îmbunătăţirea soartei ţăranului român, în primul rând pentru ridicarea nivelului cultural al satului. În fiinţa lui au sălăşluit două personalităţi aflate aparent la antipod: omul ştiinţelor abstracte şi omul acţiunii practice. Democrat sincer, care a aşezat la temelia acţiunii sale dragostea pentru clasa cea mai dezmoştenită a ţării căreia, în cel mai fericit caz, i se adresau doar cuvinte mângâietoare şi priviri pline de compătimire, Spiru Haret şi-a înscris numele în istoria României, a înfăptuirilor care au dus la progresul economic, social, moral, intelectual al ţării noastre.

Atunci, în prima lună a anului 1913, când trecuse doar puţin timp de la stingerea lui din viaţă, l-au omagiat cei ce fuseseră alături de el, cei ce-l cunoscuseră îndeaproape sau mai de departe, dar care, fiindu-i contemporani **au văzut** impactul reformelor sale, valoarea de model a demersului său pe toate planurile. Mihail Sadoveanu, Gala Galaction, I.Al.Brătescu-Voineşti, Ion Mihalache, I.G.Duca, Vintilă I. Brătianu, D.D.Pătrăşcanu, George Diamandy, ca şi N.Iorga în paginile publicaţiei sale, „Neamul Românesc", au subliniat ceea ce a reprezentat Spiru Haret în viaţa României contemporane lor.

Legându-şi opera şi activitatea de fapte perene, numele lui nu a trecut în uitare. Când au trecut treizeci de ani de la moartea lui Spiru Haret intelectualii de seamă ai timpului au ţinut să-l omagieze.

Publicăm în acest număr câteva extrase din volumul „Comemorarea lui Spiru Haret", care reunea comunicările din şedinţa din 19 ianuarie 1943 a Academiei la Ştiinţe din România, Tiparul „Cartea Românească" din Bucureşti, seria a II-a, *Memorii şi monografii*, nr.1.

Contribuţiile aparţin unor oameni de seamă ai ţării noastre. Între aceştia, dr. C. Angelescu, în repetate rânduri ministru al învăţământului, care şi-a legat numele de o perioadă de construcţii şcolare, realizând o bază temeinică pentru desfăşurarea modernă a şcolii de toate gradele. C. Angelescu vorbea în cunoştinţă de cauză despre rolul pe care l-a avut Spiru Haret în învăţământul românesc, deoarece a continuat opera acestuia în anii când a condus destinele şcolii româneşti. Acest omagiu care n-are nimic convenţional conţine semnături de prestigiu ale şcolii ştiinţifice româneşti: matematicienii D. Pompeiu (1873-1954), Victor Vâlcovici (1885-1970), profesori de mare prestigiu, autori ai unor lucrări de specialitate cunoscute în ţară şi peste hotare, precum şi economistul G.Taşcă (1875-1970), profesor la Academia Comercială, autorul unor lucrări privitoare la probleme economice, financiare şi sociale ale ţării noastre şi, în sfârşit, C.C.Kiriţescu, profesorul care şi-a legat numele de o îndelungată activitate în cadrul ministerului învăţământului.

În consecinţă, aceste pagini nu au nimic de circumstanţă, ci reprezintă o evaluare postumă realizată de personalităţi care au ilustrat în cel mai înalt grad ştiinţa şi practica învăţământului românesc. Ceea ce atestă faptul că opera şi fapta lui Spiru Haret au păstrat o valoare şi o semnificaţie perenă, depăşind graniţele timpului în care acestea s-au răsfrânt asupra ştiinţei şi învăţământului românesc. De aceea publicăm în această pagină fragmente din comunicările ţinute atunci despre semnificaţia operei savantului şi constructorului spiritual.

După treizeci de ani de la încetarea din viaţă, Spiru Haret nu se înscria pe tărâmul amintirilor, ci era un savant şi un om de acţiune prezent în contemporaneitate. Cum cred că este şi acum, din multe puncte de vedere.

Valeriu RÂPEANU

Înapoi la Spiru Haret!

Profesorul G. TAŞCĂ

…….

Băncile populare, înfiinţate de Spiru Haret cu ajutorul învăţătorimii, reuşiseră să suprime, măcar în parte, camăta la sate. Dar aceasta nu era de ajuns. De aceea, Haret, în memoriul, trimis preşedintelui partidului liberal, propune un întreg sistem de reforme pentru îndreptarea lucrurilor.

…….

„Asociaţiile ţărăneşti sunt destinate, după părerea mea, zice Haret în memoriul citat, *să joace un rol capital în lucrarea de transformare a clasei rurale, alături de băncile populare".*

Ce rol frumos s-ar fi avut de îndeplinit Statul, dacă încă de acum 40 de ani, zice Spiru Haret în cel memoriu, s-ar fi pus direct în contact cu ţăranii de pe moşiile lui, s-ar fi înţeles de-a dreptul cu asociaţiile de ţărani de pe moşie pentru lucrarea moşiei. Ţăranii în loc de a fi sărăciţi, cum sunt, ar fi prosperi. Cultura s-ar fi făcut în chip raţional, producţia s-ar fi mărit şi ţăranii s-ar fi deprins a face o cultură mai bună.

Încă din ianuarie 1905 Haret atrăgea atenţia oamenilor politici, că, dacă propunerile făcute de dânsul nu se pun în aplicare grabnic şi dacă starea de lucruri din momentul în care scria memoriul va mai dura, „ne aşteaptă o catastrofă". Măsurile propuse nu au fost puse în aplicare grabnic, şi catastrofa s-a produs cu o violenţă nemaipomenită, în martie 1907. Reacţiunea a fost şi ea de o grozavă violenţă şi căutându-se ţapul ispăşitor al revoltelor, în loc de a se vedea că pricina răscoalelor a fost lipsa de luare de măsuri de îndreptare la vreme, s-a pretins că Haret şi învăţătorii lui ar fi provocat mişcarea şi o persecuţie grozavă începe împotriva învăţătorilor.

Totuşi, o bună parte din propunerile lui Haret au fost luate în seamă cu ocazia reformei agrare din 1907 şi 1908.

Greşeala mare care s-a făcut însă a fost că asociaţia ţărănească, care după Haret trebuia să joace un rol capital în opera de transformare a clasei rurale, a fost părăsită la 1921, din calcule de oportunitate politică.

Mă gândesc şi eu, cum se gândea Haret, care ar fi starea ţărănimii noastre, dacă la 1921, în loc de a se împărţi cele 2.700.000 hectare, expropriate în Vechiul Regat, ar fi format o masă de teren cultivată de către asociaţiile ţărăneşti sub direcţia unui agronom pentru fiecare asociaţie. S-ar fi făcut educaţia cultivatorului, s-ar fi făcut îndrumarea culturilor, s-ar fi dat un rost agronomilor agricoli şi inginerilor agricoli, care astăzi, cu toate sforţările Guvernului şi toată bunăvoinţa acestor agenţi agricoli, nu pot face nici o treabă şi apasă zadarnic bugetul Statului. S-ar fi sporit la hectar şi producţia agricolă şi în loc de o producţie medie de 700 kg la hectar, am fi putut avea o producţie întreită, de 2.000 kg la hectar, ceea ce ar fi echivalat cu o cantitate de teren pusă la dispoziţia ţărănimii, nu de 2.700.000 hectare, ci de 9 milioane de hectare.

Astăzi, după 30 de ani de la moartea lui Haret şi 38 de ani de la data când scria memoriul, când cercetăm problema ţărănească şi măsurile de îndreptare pentru a îmbunătăţi starea ţăranului, găsim cheia problemei tot în memoriul lui Spiru Haret, încât, cu drept cuvânt putem spune, când e vorba de cercetarea problemei sociale: *înapoi la Spiru Haret.*

Activitatea de politică socială a lui Spiru Haret, însă nu a rămas numai în domeniul teoriei, şi fără folos practic. Ea a însemnat un moment crucial în politica noastră socială.

Înainte de activitatea socială a lui Haret, ţărănimea zăcea în cea mai grozavă mizerie. Nu este vorba de lipsă, de o cantitate mai mare ori mai mică de bunuri, ci este vorba de starea sufletească a unei întregi clase sociale, stare izvorâtă din condiţiile mizerabile în care trăieşte ea şi din situaţia de iobăgie de fapt, de care nu se putea desprinde.

Poţi fi sărac şi totuşi să nu faci parte dintr-o clasă deosebită de a celor mai bogaţi ca tine. Mizeria şi sărăcia sunt vecine, s-ar părea că se ating, dar ele nu se ating pentru că le desparte o prăpastie fără fund. Mizeria şi sărăcia sunt cu mult mai aproape una de alta decât sărăcia de bogăţie, dacă se socoteşte după cantitate. Însă între sărac şi bogat este numai o limită de cantitate nu şi de calitate. Pe când între mizerabil şi sărac, există această limită de calitate. Deşi foarte lung drumul de la sărăcie la bună stare, se poate însă parcurge, este un drum drept... Deşi vecine, drumul de la mizerie la sărăcie este imposibil de străbătut, între ele este o prăpastie imposibil de trecut. Ceea ce caracterizează mizeria este nu atât intensitatea lipsei cât mai ales simţul şi conştiinţa eternităţii mizeriei în care zaci. Pe când, dimpotrivă, sărăcia este caracterizată printr-o veşnică speranţă şi este un continuu imbold spre înfăptuire.

Ei bine, Haret a reuşit, prin acţiunea lui şi a colaboratorilor lui, să ridice pe ţăran din mizerie şi să-i vâre în suflet nădejdea într-o stare mai prosperă.

Haret, cu ajutorul Casei Şcoalelor, clădeşte aproape 2.000 de localuri de şcoli primare şi înfiinţează 1.700 posturi de învăţători; numărul elevilor înscrişi în şcolile primare se urcă de la 300.000 la 600.000, iar numărul ştiutorilor de carte creşte de la 22% la 39%; astfel se dă posibilitate la zeci şi sute de mii de copii să se lumineze, să se cultive, să devină conştienţi de drepturile şi de datoriile lor.

Titlurile comunicărilor aparţin redacţiei. Comunicarea profesorului C. Kiriţescu se publică în pagina 3

Personalitatea și moștenirea lui SPIRU HARET, spirit tutelar al Universității noastre

(Urmare din pag. 1)

Raportorul în Parlament al Legii Spiru Haret a fost unul din colaboratorii săi apropiați, C. Dimitrescu-Iași, profesor la universitățile din Iași și București care, adresându-se deputaților vremii spunea: „proiectul de lege prezentat Camerei de către actualul guvern este o lucrare rezemată pe un șir bogat de informații; el se prezintă ca o sinteză a tendințelor de reformă cuprinse în diverse încercări făcute până astăzi în țară de către diferiți oameni politici și oameni de școală. Ca atare, acest proiect este menit să satisfacă trebuințele învățământului secundar și superior, potrivit cerințelor culturii moderne și nevoilor reale ale țării".[2]

Iar, mai departe, raportorul adăuga: „ideea care ne-a călăuzit în alcătuirea noului proiect a fost să dăm învățământului o astfel de organizare, încât să satisfacă și nevoile actuale ale statului și să aibă, în același timp, destulă *elasticitate* pentru a garanta dezvoltarea treptată a învățământului, în paralel cu progresul ce-l face statul român"[3].

Spirit realist, deschis colaborării cu toți cei interesați și capabili, valorificând creator organizarea și legislația de până la el, Spiru Haret considera că „o lege nu este o operă originală a unui individ, ea este rezultatul unei munci de colaborare", principiu pe care l-a aplicat consecvent, în pofida multor dificultăți și oprelişti, chiar a unor gesturi de neîncredere și împotrivire distructivă, venite din partea unor contemporani ai săi.

Personalitate exemplară a vieții sociale românești, adevăratul făuritor al învățământului românesc modern, reprezentant de frunte al științei și culturii naționale, Spiru Haret a fost și rămâne, prin activitatea și opera sa, un întemeietor și creator de prestigiu, moștenirea sa spirituală purtând peste generații imaginea sa vie de patriot luminat.

Puternica sa personalitate, multilateralitatea domeniilor în care s-a afirmat mereu cu exemplară competență au determinat pe contemporani și pe urmași ai săi să afirme succesiv despre el că a fost deopotrivă și simultan un mare ministru al școlilor, un reformator pedagogic, un mare democrat, părintele țărănimii, un mare legiuitor școlar, un pedagog metodician și un om de știință, dar și ceva mai mult decât toate acestea.

Spiru Haret a continuat o activitate strălucită a precursorilor săi din prima jumătate a secolului al XIX-lea (Dinicu și Iordache Golescu, Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi, Petrache Poenaru etc.), ridicând pe o treaptă superioară ideile și măsurile preconizate de asemenea ctitori și reformatori ai școlii românești.

Spirit democratic, patriot profund, el a înțeles și a structurat școala ca pe un organism necesar nevoilor vieții sociale, a intuit ca nimeni altul raportul dintre școală și societate, evoluția acestei instituții fiind continuu influențată de schimbările produse în societate, iar aceasta, la rândul său, de școala care este mereu chemată să o servească.

Părintele învățământului românesc modern era condus de ideea că transformarea școlii pe care o pune în serviciul națiunii și, mai ales, la îndemâna poporului, este izvorul ce trebuie să întrețină progresul națiunii. Prodigioasa lui activitate în acest domeniu se caracterizează prin realismul ideilor și reformelor propuse și aplicate, prin preocuparea de a lega școala de viață, de practică, de a o face să corespundă cât mai bine nivelului de dezvoltare economică și socială a țării, progresului științific și tehnic al vremii, dar și exigențelor cu acuitate intuite, ale viitorului țării.

Cunoscând profund realitatea românească, soluțiile moderne, avansate din alte țări, în special din Europa, Spiru Haret a propus soluții originale în reformarea școlii, fiind inițiatorul unui pachet de legi în domeniul învățământului, care a însemnat un pas hotărâtor înainte, ministrul dovedindu-se „un organizator desăvârșit". Legea învățământului secundar și superior (1898) și Legea învățământului profesional (1899) se dovedesc a fi expresia unei cunoașteri temeinice a realității sociale românești, un răspuns cu adevărat revoluționar la nevoile de modernizare profundă a școlii.

În privința școlii secundare, ca și a celei primare, erau promovate cu îndrăzneală și curaj, cu încredere și o temeinică motivație socio-culturală transformări de anvergură: prin reorganizarea liceului, se realiza trecerea de la liceul unilateral la liceul cu trei secții – clasică, modernă, reală, oferindu-se tineretului perspectiva de a se pregăti temeinic pentru viitorul lui și al țării, angajată în acțiunea de complexă modernizare, cât și pentru a înlesni dezvoltarea personalității tinerilor în acord cu aptitudinile lor. În locul programelor fixe, rigide care indicau numai materia de învățământ, Haret stabilește ca acestea să aibă o parte introductivă, care să cuprindă orientări asupra metodelor de predare a fiecărui obiect în parte.

Referitor la învățământul superior, prin Legea din 1898 se prevedea: trecerea de la o universitate ale cărei facultăți își desfășurau activitatea separat, izolat, la o instituție complexă și armonioasă de învățământ superior, adevărat *centru cultural al țării*, având propria sa personalitate, o autonomie constructivă, conjugată cu necesara integrare într-un sistem național, stimulator și generator de noi valori, în care să se asigure progresul științei, literelor, artelor și să contribuie concomitent, la formarea spiritului „public", prin atenția deosebită acordată culturii naționale. Legea inițiată, promovată și aplicată de marele nostru înaintaș consacra pentru universități asumarea fermă, responsabilă a rolului de înaltă instituție care pregătește tineretul pentru profesiunile de stat și pentru cele libere; cerința ca facultățile de litere, filosofie și științe să formeze cadre didactice pentru școala secundară; constituirea, pe lângă catedre, după caz, de laboratoare, seminarii universitare, clinici etc., pentru a asigura îmbinarea instrucției teoretice cu pregătirea practică și cu cea de cercetare științifică; înființarea Seminarului pedagogic la București și Iași, în scopul completării pregătirii teoretice a viitorilor profesori cu cea de practică pedagogică.

În ce privește învățământul particular instituit pentru a răspunde cererilor unor confesiuni religioase și ale unor minorități naționale, Haret a constatat că, în cadrul acestui tip de învățământ se ignora studiul limbii, istoriei și geografiei României. Pentru a elimina asemenea tendințe, a promovat Legea învățământului particular, care dispunea controlul statului asupra școlilor particulare, astfel încât elevii să cunoască bine limba română și istoria patriei, nu din motive naționale șovine, ci din rațiuni practice de bună înțelegere și conviețuire. Firește, legea a provocat opoziție, dar Spiru Haret a știut să ia măsurile care să asigure unitatea culturală a poporului.

Nu încape îndoială că și astăzi principiile promovate și apărate de Spiru Haret cu privire la „propagarea limbii și culturii românești numai prin farmecul inteligenței și geniului propriu național", cu privire la modernizarea învățământului sunt de o arzătoare actualitate, trăinicia și viabilitatea lor reprezentând o vie sursă de inspirație pentru aplicarea, în spiritul noilor cerințe ale istoriei și ale afirmării puterii de creație a poporului român, a Legii învățământului, ca și a altor reglementări privind școala, viitorul ei.

Generoasa moștenire a gândirii și creației lui Spiru Haret, prilejuiește acum – la împlinirea unui secol de la legiferarea modernă a sistemului național de învățământ – atât adâncirea reflecției asupra funcției sociale creatoare a școlii, cât și preocuparea pentru soluții constructive, demne de stadiul nou al istoriei, al dezvoltării României.

[1] *Monitorul Oficial*, nr. 9016, 16 august 1902.

[2] C. Dimitrescu-Iași, *Raport asupra proiectului de lege a învățământului secundar și superior din 1898, prezentat la dezbaterea Adunării Deputaților din 4 februarie 1898*, în *Texte despre educație și învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969, p.42-78.

[3] *Idem*

[4] Dimitrie Gusti, *Universitatea socială*, în vol. *Câmpul universitar și actorii săi*, coordonator A. Nicolau, Polirom, Iași, 1997, p. 151-154.

Universitatea noastră valorifică moștenirea spirituală a marelui întemeietor al școlii moderne românești, simbol al eforturilor de ridicare a României prin educație, știință și cultură

Spirit deschis și constructiv, adevăratul făuritor al învățământului românesc modern, reprezentant de frunte al științei și culturii naționale, Spiru Haret a fost și rămâne, prin activitatea și opera sa, un întemeietor și un creator de prestigiu, moștenirea sa spirituală purtând peste generații imaginea sa vie de patriot luminat. Spiru Haret a contribuit hotărâtor la împletirea destinului școlii cu acela al întregii națiuni. Fructuoasa lui activitate în sfera învățământului, științei și culturii se constituie într-un luminos model al intelectualului legat de popor, animat de aspirațiile și nevoile acestuia.

Încă de la înființare, Universitatea *Spiru Haret* și-a propus să întruchipeze nobilele idei și speranțe ale marelui înaintaș.

Aducându-i un profund omagiu, cadrele didactice și studenții Universității noastre înțeleg să-i urmeze cu stăruință generoasele învățături și îndemnuri.

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA

Rectorul Universității *Spiru Haret*

Spiru Haret, pedagog și reformator, ctitor de școală nouă

Profesorul C. KIRIȚESCU

(Urmare din pag. 2)

Personalitatea lui Haret ca om de școală este rezultatul formațiunii sale ca om de știință. Haret n-a fost un pedagog teoretic, ci un pedagog practic, un realizator de reforme. El nu avea cultură filosofică, ci era un matematician. Spirit pozitiv, obișnuit să măsoare cantități și valori, să formuleze probleme și să le caute soluțiile, el era predestinat ca, îmbrățișând chestiunile de învățământ și de educație, să aducă și aici același spirit clar, disciplinat și metodic, aceeași grijă de a pipăi realitățile, aceeași sforțare de a determina precis conturul și componentele problemei cărora inteligența sa luminoasă le găsea soluția justă, pe care apoi o urmărea cu toată rigoarea în toate aplicațiile ei practice. Nimic nu putea fi deci mai străin de Haret decât speculațiile abstracte din domeniul teoriilor. Acest mare creator de forme școlare, acest deschizător de drumuri în educație, se mărturisea el însuși, cu nesimulată modestie, ca nefiind pregătit în „teoria educației". O dată, la Cercul profesorilor secundari, după o conferință savantă ținută de un erudit pedagog, Haret, luând cuvântul, a început cu declarația: „Vă mărturisesc că, în materie de pedagogie, sunt un *agrámatos*. Și apoi a trecut la dezvoltarea subiectului deja tratat, reușind să-l lămurească și să convingă pe ascultători prin bunul simț al expunerii sale, mai mult chiar decât o putuse face predecesorul său prin luxul de citații din autoritățile pedagogice străine.

Dacă Haret a fost tipul desăvârșit al pedagogului practic, aceasta nu înseamnă că Haret n-ar fi fost om de concepții și că activitatea lui n-ar fi fost călăuzită de directivele precise pe care le trasează ideile, rod al elaborărilor intelectuale. Dar aceste idei nu erau de origină livrească, nu erau împrumutate din gândirea ori experiența altora, ci erau fructul meditațiilor sale personale, ale unei experiențe bogate și bine capitalizate, al unor însușiri de observație culese în contact direct cu realitățile, în funcțiune de loc și timp, totul încălzit de flacăra unui ideal, formulat cu claritate în sufletul său. Aceste elemente ideologice nu aveau însă valoare în ochii lui, decât dacă erau capabile să fie verificate prin practică, prin ce era aplicabil pe teren, prin ce era susceptibil să fie tradus în măsuri de guvernare – legi, instituții, dispoziții – care să fecundeze în spirite ca fermenți de valori educative. Haret a fost un pedagog pragmatic.

Principiile pedagogiei haretiene au fost expuse de autorul lor în celebrele sale „Rapoarte". Cel din 1883 fusese raportul inspectorului general către Ministrul său; operă de critică nemiloasă adusă situației haotice a învățământului din acest timp. Cel din 1904 este raportul Ministrului către Suveranul său. Este bilanțul unei opere constructive, sau mai exact: în curs de construcție. În cele peste 400 pagini ale acestui raport, Haret expune principiile și convingerile sale, reformele săvârșite ori pe cale de săvârșire, atât în liniile lor mari, cât și în chestiuni de amănunt. Raportul este un monument de gândire fecundă, pe cât de bogat în fapte, pe atât de sobru și nepretențios în exprimare. Este o abundentă adunare de fapte din viața reală a școalei, probleme mari și mărunte de ordin didactic, educativ, social, politic, material – toate clasate, analizate, comparate și mai ales *soluționate* prin judecata unei inteligențe pătrunzătoare și a unei inimi calde. Fiecare rând al acestui voluminos raport prezintă un fapt, exprimă o judecată, indică o soluție. Este cel mai important tratat de pedagogie pragmatică ce s-a scris vreodată. El se impune prin bunul simț ce străbate din fiecare rând, prin extraordinarul spirit de organizare al autorului, prin patriotismul ce-i călăuzește acțiunea, prin dragostea pentru cei slabi, săraci și umiliți – trăsătură de caracter ce apropie pe Haret de Pestalozzi, pedagogul oropsiților soartei. Această dragoste pentru cei mici nu era o manifestare a unui sentiment de mălăiață filantropie, ci expresia convingerii că în masele profunde ale populației stă temelia pe care se poate ridica edificiul solid al națiunii. A apropia școala de popor, a o face iubită și prețuită în masele poporului, însemnează a lărgi baza de unde să pornească curentele și de unde să se recruteze elementele cele mai sănătoase pentru înălțarea și întărirea neamului. Democratismul lui Haret era deci un element al naționalismului său.

* * *

Ideile fundamentale ale pedagogiei lui Haret sunt simple. Școala este o funcțiune socială și națională. Pentru aceasta, învățământul trebuie să îndeplinească un întreit scop: 1) să formeze buni cetățeni; 2) să dea cunoștințele indispensabile oricărui om în viață; 3) să formeze contingente pentru carierele ce sunt necesare pentru viața complectă și armonică a statului.

…

Concepția originală a lui Haret, care a prilejuit multe discuții și atacuri, a fost acțiunea școlii în afară de cuprinsul ei, misionarismul social al învățătorului, spre a face din el agentul propagator al mișcării pentru ridicarea intelectuală, morală și economică a satului. Câteva din aspectele activității extrașcolare au fost: lupta antialcoolică, înființarea băncilor populare, cooperativele sătești, cercurile culturale, șezătorile sătești, școlile de adulți, cursurile complementare, biblioteci și publicații populare, serbări și teatru sătesc etc. Această mare operă reclama o totală prefacere a învățătorului, Haret s-a apropiat cu încredere și iubire de el, l-a încurajat, l-a sfătuit,

l-a ajutat și – când a fost nevoie, ca de pildă cu prilejul răscoalelor țărănești din 1909 – i-a luat apărarea cu curaj. Învățătorimea i-a răspuns cu o dragoste și un devotament care mergea până la fanatism.

În învățământul secundar, Haret a realizat marea reformă din anii 1899 și 1902; transformarea vechiului liceu din 1864, unitar cu 7 clase, în liceul trifurcat cu 8 clase. Trifurcarea, cu diferențierea secțiunilor sale, a fost concepută de Haret nu atât pe baze psiho-pedagogice – acesta fiind rolul asumat de colaboratorul său C. Dimitrescu-Iași – cât pe necesitățile practice ale vieții, pregătirea pentru specializări și cariere. Cele mai însemnate momente ale reformei învățământului secundar sunt: recrutarea corpului didactic pe baza examenelor de capacitate după un sistem care pune pregătirea pedagogică pe un plan de egală însemnătate cu pregătirea științifică, în vederea căreia a creat și instituții speciale, întocmirea de programe analitice, metodica limbilor moderne cu punerea accentului pe conversație, atenția dată artelor și dexterităților; în special educația fizică poate să revendice pe Haret ca pe unul din marii ei ctitori.

Învățământul profesional, aproape în întregime opera lui Haret, a fost conceput ca o școală pentru popor, în contact cât mai intim posibil cu el; cu organizare cât mai practică. În favoarea acestui principiu, el a încercat cu tenacitate, deși nu întotdeauna cu succes, să desființeze o serie de gimnazii cu funcționare slabă pentru a le înlocui cu școli de meserii. Pe de altă parte a introdus în câteva licee cursuri de agronomie, nu cu scopul de a scoate agricultori, ci de a face pe elevi – într-o țară agricolă – să se familiarizeze cu problemele la care dă loc agricultura și a le dovedi cât este de vast câmpul pe care el îl deschide oamenilor inteligenți activi.

În ce privește învățământul profesional practic, Haret ține seamă de împrejurările specifice ale țării noastre, în care școala profesională trebuie să preceadă, să creeze o mișcare economică, să formeze o opinie publică, să facă să intre în convingerea tuturor că învățământul profesional e tot așa de onorabil și mai necesar, mai fructuos, decât cel teoretic.

SPIRU HARET

în conștiința celor ce l-au cunoscut

„Toată virtutea lui Haret vine din neclintita lui încredere în viitorul neamului nostru.”

G. Diamandy

Osteneala lui n-a fost în zadar

N.Iorga

Dintre noi pleacă azi un călător foarte obosit. Timp îndelungat, cu nesfârşită râvnă şi cu silinţele cele mai mari, a străbătut, între prieteni cu alte gânduri şi între ajutători cari se gândeau înainte de toate la sine, ţinuturi în care, lângă bogăţia cea mai nemeritată, lângă cultura cea mai zădarnică, lângă cel mai obraznic triumf, se zbuciumă în adânc întuneric şi în mare sărăcie, ca răsplată pentru toată munca ei fără răgaz şi pentru toate jertfele ei fără sfârşit, o întreagă naţiune. Şi călătorul cel fără odihnă lăsă la o parte pe cei ce n-aveau nevoie de altceva decât numai de câştiguri înnoite şi de laudă proaspătă, pentru a îngenunchea înaintea celui căzut de greutăţi şi a apropia de buzele lui arse băutura dătătoare de viaţă. Şi a făcut aşa an de an, până ce i s-a înălbit părul de muncă, până ce bolile ostenelii s-au atins de dânsul şi el însuşi a căzut în marginea drumului celui greu, aşteptând ultima datorie faţă de dânsul.

[...] Dar el nu se va bucura de toată această îngrămădire, de tot acest zgomot. Când însă, din adâncurile, astăzi triste, ale mulţimii care l-a văzut adesea, care s-a mângâiat prin el şi a nădăjduit într-însul, se va ridica, sfielnic la fiecare, dar, la toţi împreună, puternic şi zguduitor pentru nesimţitori şi pentru duşmani, strigătul durerii celei adevărate, acest om de bine, care a trăit pentru dreptul şi pentru suferinţa altora, se va mângâia în lumea cea nouă şi va înţelege că oboselile care acuma au încetat pentru dânsul n-au fost în zadar.

1912

Era un sentimental

Mihail Sadoveanu

(...) În 1904 eram copist la Ministerul Cultelor şi Instrucţiei Publice, şi-l vedeam din când în când intrând ori eşind pe coridoarele întunecoase ale înaltei clădiri din strada Diaconeselor. Trecea repede şi avea totdeauna o înfăţişare sură şi rece. Prin birouri soseau din când în când *caetele*, în care erau întrebări scrise de multe ori de mâna lui. Cerea răspunsuri precise asupra unor chestii care-l interesau. Hârtiile care treceau pe supt ochii lui, şi pe care punea o rezoluţie, deci nu rămâneau uitate. Astăzi era o chestie mare, care privea clădirea unei şcoli, mâni afacerea unui umil învăţător. Nu-i era străin nimic din lucrările enormului minister. Aspru, rece şi precis ca un matematic… Cu toate acestea înfăţişarea înşela. Omul acesta uscat în aparenţă era un sentimental. Pe când caetele circulau şi funcţionarii le priveau cu bătaie de inimă, pe când rezoluţiile lui ministeriale scrise cu slove neregulate şi mărunte, trase de-un vârf de ac parcă, provocau adrese şi circulări, care n-aveau un înţeles complect pentru fiecare serviciu în parte, – din toate, ministrul şcoalelor dădea un tot armonic şi pregătea opera lui şcolară şi economică. La munca aceasta punea pasiune, durere şi patriotism. Cu cercurile culturale urmărea luminarea norodului; cu întovărăşirile, ridicarea economică; cu înmulţirea şcolilor, răspândirea culturii. Când se întemeiau primele bănci, spunea zâmbind cu teamă parcă: Aş vrea s-ajung vremea când vor fi adunate în băncile ţărăneşti zece milioane! Astăzi băncile au o sută cincizeci de milioane. Opera lui a avut rezultate neaşteptate din pricină că omul acesta îşi urmărea visul cu o încordare şi o stăruinţă uriaşă. De-aceea a murit aşa de senin şi stoic: îşi dădea seamă că şi-a făcut *toată* datoria.

Haret se deosebea de toţi oamenii noştri politici

I.G.Duca

Dacă ceva confirmă teoria că valoarea e în raport cu raritatea, desigur că e viaţa lui Spiru Haret. Prin activitatea ca şi prin personalitatea lui, Haret se deosebea de toţi oamenii noştri politici.

Pe când marea majoritate a politicianilor noştri s-au ocupat îndeosebi de interesele clasei ocârmuitoare, Haret s-a îngrijit aproape exclusiv de nevoile poporului. Spre nenorocirea noastră, pe pământul acestei ţări locuiesc două lumi: cei de sus şi cei de jos. Marea generaţiune, în preocuparea ei de a constitui statul român, a dat fatal precădere păturii dominante şi a neglijat ţărănimea. Generaţiile care i-au urmat, n-au avut însă grija să împlinească această lacună. Ele au continuat să concentreze atenţia şi acţiunea lor asupra celor ce formează numai stratul subţire şi superior la structurii noastre sociale. Şi astfel s-a ajuns la întocmirea unei organizaţiuni de stat, care nu ţine îndeajuns seamă de interesele mulţimii şi s-a făcut fără voie mai mult o politică de faţadă.

Ani de zile politicianii au lucrat la împodobirea decorului şi şi-au închipuit, în rătăcirea lor, că realitatea se potriveşte cu strălucirea aparenţelor. Au trebuit să vie zguduiri adânci ca să ne trezim din lumea de iluzii în care trăiam şi, ca crudă desvăluire a răului, să ne cheme la o altă concepţie a datoriilor noastre politice.

Singurul, aproape singurul care n-a aşteptat nici aceste zguduiri, nici aceste prevestiri pentru a şti în ce direcţie trebue să-şi concentreze sforţările a fost Haret. Din primul moment el a înţeles că, dacă vrei să faci ceva trainic, trebue să părăseşti politica de suprafaţă, în care se complăceau contemporanii săi; că trebue să înlocuieşti artificialitatea distrugătoare printr-o politică de realism şi că acest realism nu poate consta decât în ridicarea şi întărirea pe toate căile a ţărănimii.

Acestui ideal Haret i-a închinat cu entuziasm şi cu o sublimă dezinteresare, toată inteligenţa şi toată munca lui. E greşit să credem că opera lui s-a mărginit la şcoală. Tot ceea ce privea viaţa satelor l-a trudit şi pe toate aceste ogoare găsim urmele puternice ale gândirii şi ale străduinţilor sale.

Se vorbeşte mereu de activitatea extraşcolară, fiindcă în jurul ei adversarii lui au făcut mai mualt zgomot şi se cam uită broşura asupra chestiunii ţărăneşti din 1905, în care examinează problemul agrar subt toate feţele lui şi care conţine multe soluţiuni atât în privinţa Casei Rurale, a trusturilor arendăşeşti, cât şi a tocmelilor agricole, care au fost pe urmă adoptate de legiuitor. Iar pentru reforma electorală, n-a fost apărător mai convins, nici luptător mai aprig. De aceea nu se poate spune că Haret a jucat un mare rol în ceea ce se obişnueşte a se numi la noi politică; dar desigur că atunci, când se va face bilanţul generaţiei sale, multe din celebrităţile, care au umplut scena vieţii noastre publice cu zgomotul agitaţiunilor lor deşerte, vor fi de mult uitate, – iar numele lui Haret se va repeta mereu, fiindcă în ţara aceasta, în care mulţi au vorbit dar puţini au lucrat, Haret a fost unul din cei care n-au vorbit dar au muncit, care au lăsat ceva în urma lor, unul, care prin activitatea lui, a contribuit într-un chip real la propăşirea acestei ţări şi la consolidarea întocmirii ei sociale.

Aşa fiind nici nu se putea ca Haret să aibă o personalitate care să se confunde cu aceea a celorlalţi oameni politici.(...)

Haret avea oroarea superficialităţii. Spre deosebire de restul politicianilor, el lua totul în serios. Cele mai mici lucruri le socotea demne de o minuţioasă cercetare şi spiritului său ştiinţific îi plăcea să adâncească toate chestiunile, să le clasifice cu metodă, să le rezolve cu maturitate şi să urmărească cu stăruinţă îndeplinirea lor. Tenacitatea era una din calităţile lui dominante.(...)

La un asemenea om oportunismul şi intriga n-aveau ce căuta. Nu numai că Haret nu era în stare să sacrifice o convingere vreunei consideraţiuni personale, dar dimpotrivă nu se sfia pentru izbânda unei credinţe să expue toată situaţia lui. Niciodată nu s-a văzut mai bine acest lucru decât în 1907. Învăţători şi preoţi erau acuzaţi că au fost instigatorii răscoalelor, iar în jurul lui Haret, vrăjmaşii creaseră o atmosferă de suspiciune. El n-a stat nici o clipă la îndoială. Deşi ştia că va întări bănuielile şi că-şi va atrage ura multora, a înfruntat furtuna şi cu hotărâre a luat apărarea publică a celor ce-i credea pe nedrept învinuiţi. Cât despre intrigă, Haret avea pentru micile combinaţiuni de culise, pentru acele uneltiri meschine care joacă un rol atât de covârşitor în viaţa noastră politică, o inaptitudine organică aşa de profundă, încât ai fi crezut că se preface, dacă n-ai fi cunoscut sinceritatea lui firească. Candida lui naivitate deconcerta până şi pe cei mai încercaţi în arta acestor meşteşugiri. Lealismul său inalterabil purifica aerul şi înviora conştiinţele decepţionate.

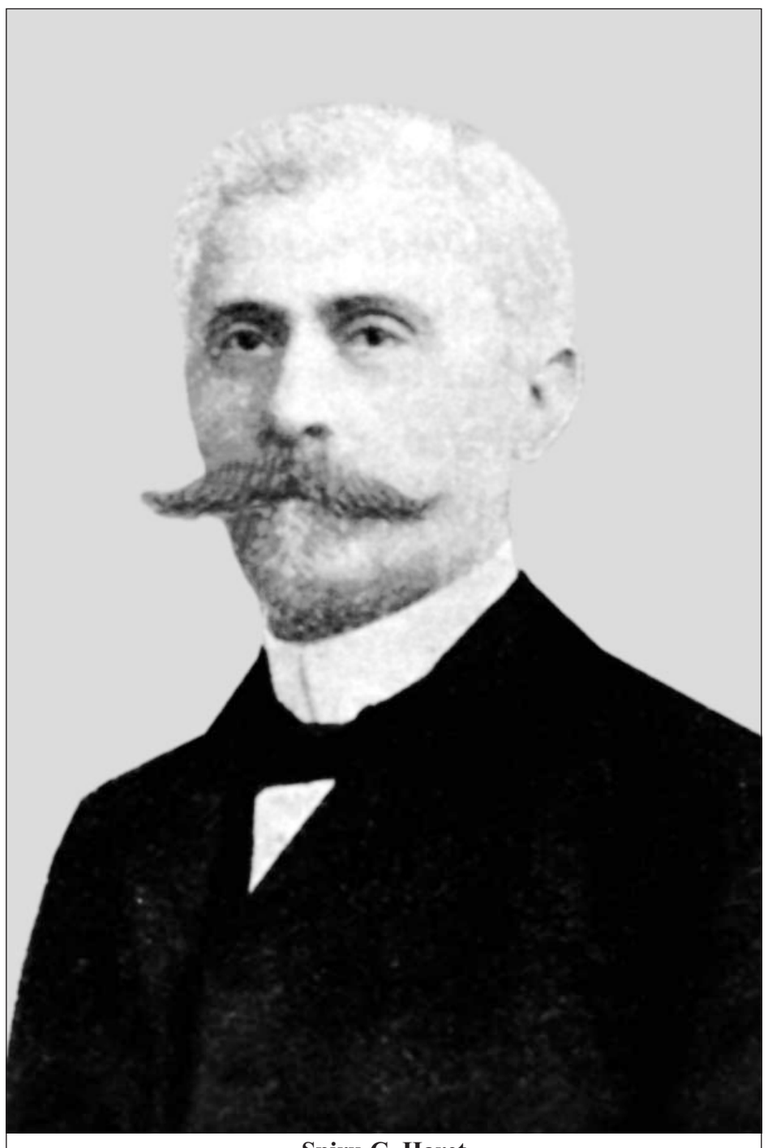

Spiru C. Haret
Ultima fotografie

Tăria lui stă în râvna înfăptuirii

G.Diamandy

Ochii, plutind adese în melancolie, visau, în ceaţa timpurilor viitoare, uriaşa trezire.

Şi în acele clipe de nădejde nelămurită, Haret zâmbea sfios, desvălindu-şi sufletul unei raze blânde şi calde. Bărbatul întunecat se lumina, prin cele două ferestruici veşnic deschise spre colţişorul albastru, sorbind în sine mulţumirea de a crede şi beţia fericirii celorlalţi. Clipe rare şi trecătoare.

Omul muncea un an pentru un vis de-o clipă. Idealist era desigur, altfel ar fi fost un profesional şi un specialist. Tăria lui însă sta în râvna înfăptuirii.

Întreaga înfăţoşare era neclintit de stăruitoare, aproape încăpăţânată, cu străveziul autoritarism al firilor tăcute, care cred nu numai pentru ele, ci şi pentru alţii.

Totuşi pe trăsăturile tăioase, ca pe nişte culmi, fulgera credinţa, pe muchi şi ascuţişuri. Alteori umbre adânci se întindeau învăluind faţa de bronz; arătare de durere amărie. Se risipeau când vorbea Haret: vorbea nu ca să placă, ci să învingă. Dar în sine, firea omului era desdoită

Apriga voinţă a realizării a ceea ce el credea era stânjenită, încleştată de oameni şi de împrejurări, strânsă între duşmăniile de culise şi inerţiile naţionale.(...)

Toată virtutea lui Haret vine din neclintita lui încredere în viitorul neamului nostru. Şi de ar fi să-i bănuim ceva, e că lui nu-i era îngăduit să ne lase orfani în ceasuri atât de grele pentru românism, când un nume, al lui, era pentru cei mulţi, un stindard.

Haret a văzut mai multe sate, a vorbit cu mai mulţi ţărani *în satele lor*, decât au văzut şi au vorbit toţi miniştrii la un loc

Spiridon Popescu

De când e ţara românească şi de când a avut ea miniştri, de s-ar putea face o socoteală, s-ar dovedi că Haret a văzut mai multe sate, a vorbit cu mai mulţi ţărani *în satele lor*, decât au văzut şi au vorbit toţi miniştrii la un loc, pe câţi i-ar putea număra istoria tuturor pământurilor locuite de români, din timpuri uitate şi până astăzi.[...]

Mult mai suferea, bietul om, din pricina încheerilor şi a concluziilor la care ajungeau feluritele comisiuni, însărcinate cu studierea şi propunerea diferitelor măsuri. Se temea grozav, în măsurile pe care voia să le ia, să nu cumva să greşească, mai ales când era vorba de avut părerea unor competinţi în materie. Simţea el că lucrul trebue să fie într-un fel şi se pomenea cu încheeri din partea comisiunilor, cu fel de fel considerente, juste în aparenţă, dar detestabile la urmările practice. Dau o parte dintr-o rezoluţie, pusă pe un raport, în 16 Noembrie 1910, care se găseşte înregistrat la minister la No. 81385. Cunosc împrejurările care l-au adus să pună această rezoluţie. L-am văzut zbuciumându-se şi luptându-se în faţa unui nesfârşit număr de avize şi de comisii. Mi-am copiat această rezoluţie pentru că în ea se trădează şi inima omului care a pus-o!

„Elevii normalişti bursieri fiind totdeauna foarte săraci, nu trebue să li se îngreuieze intrarea în şcoală până a o face uneori imposibilă. Regulamentul le cere la intrarea în şcoală un număr enorm de obiecte dintre care multe inutile sau de lux, ca şoşoni etc. Această parte a regulamentului trebue modificată şi numărul obiectelor redus la minimum posibil. Să se suprime tot ce este de prisos sau în dublu, sau care la rigoare poate lipsi. Şi eu am fost bursier şi nu am avut nici trei plapume şi cuverturi, nici papuci, nici două perechi de ghete, nici o mulţime de alte lucruri, care se cer azi de la copiii orfani sau de săteni săraci. Afară de aceasta trebue să se înceteze cu abuzul uniformelor, şi al modelelor: saltea după model, perne după model şi alte absurdităţi de acestea. Copiii vor aduce obiecte, cu care să se poată servi ori de ce model ar fi. Cei care intră în şcoală pentru prima oară vor fi admişi cu hainele ce vor avea şi pe care le vor purta până se vor rupe, chiar dacă nu vor fi de uniformă. Cei care vor voi, sau vor putea să-şi confecţioneze acasă obiectele de îmbrăcăminte, o vor putea face. Fetele îşi vor coase uniforma în şcoală, încet-încet. Părinţii vor avea şi facultatea de a depune o sumă de lei 70, nu mai mare, pentru a li se procura de şcoală obiectele pe care le cere regulamentul. Copiii care, la intrare în şcoală, nu vor avea toate obiectele cerute, vor fi îngăduiţi să şi le procure treptat până în trei luni.”

Aşa l-am cunoscut pe veneratul nostru Haret

Ion Mihalache

[...]Înnainte de 1907, scrisesem un articol, cum credeam eu că s-ar putea organiza politiceşte ţărănimea. Trec răscoalele şi începe goana după instigatori. Măcar că în Muscel nu fusese mai nici o mişcare, totuşi, prefectul judeţului nostru, fiind un viteaz militar, pune mâna pe articolul meu şi face ce face de-mi vine un avertisment.

Fac un memoriu lui Haret – şi pedeapsa mi se ridică imediat.

Peste vreo doi ani, inspectorul şcolar mă opreşte de la examenul de înaintare, cu un alt avertisment, pentru că nu m-am ţinut strict în cadrele subiectului unei conferinţe de psihologie[1].

Mă hotărăsc atunci să mă duc personal la ministru: nu mai aveam încredere într-un simplu memoriu.

Mă duc şi mă-ntâmpină-n uşă: „Cum te numeşti?” – Îi spun numele. Imediat şi-aduce aminte de…antecedentele mele: „A! D-ta eşti de la Topoloveni Muscel.”

– Da, zic eu, bucurându-mă că mă cunoaşte şi că deci am trecere. – „De ce nu eşti mai prudent, domnule? Te-am mai scăpat acum doi ani de una, – nu te-ai învăţat minte? Îmi puneţi atâta lume pe cap cu imprudenţe d-astea…”

Văzând eu că ştie totul, am cercat să-i vorbesc. Dar mi-am pierdut cumpătul; doar am putut zice: „Voiu să lămuresc cum stau lucrurile, domnule ministru.”

Dar mi-a răspuns scurt: „Fă-mi un memoriu amănunţit; şi puteai să-l faci acasă, să nu mai pierzi vremea pe-aici”.

M-am dus, am făcut memoriul, l-am lăsat, am plecat, – cu puţină nădejde.

N-a trecut mult, şi mi s-a ridicat şi pedeapsa aceasta.

Aşa am cunoscut pe Haret; pe veneratul nostru Haret.

Suflet de apostol

I. Al. Brătescu-Voineşti

[...]De multe ori în convorbiri cu unii şi cu alţii mi-am exprimat părerea că avem un singur om politic cu totul superior, pe el. Da, îţi mărturisesc, că el era singurul om, în faţa căruia mă simţiam umilit. Mă umilea măsura lui, conştiinţa lui de datorie, curăţenia sufletului lui evlavios şi uriaşa lui putere de muncă.

În vremea noastră de americanism şi de scepticism, care admite toate, era singurul om care nu glumea cu anumite lucruri, care despreţuia zeflemeaua, care nu confunda şiretenia cu inteligenţa, – singurul om pentru care realitatea sufletească era mai de preţ decât realitatea materială, singurul suflet de apostol, pe care pusese complect stăpânire marea şi fără de preţ credinţă, că mântuirea neamului nostru nu stă atât în îmbogăţirea lui, cât în însufleţirea lui.[...]

15 februarie 2001: 150 de ani de la naşterea lui Spiru Haret.
Universitatea a consacrat o sesiune aniversativă marelui întemeietor al şcolii moderne româneşti.
Sesiunea ştiinţifică omagială a avut loc la Palatul Sporturilor şi Culturii

(Continuare în pag.5)

(Urmare din pag.4)

Acțiunea lui Spiru Haret ca om de stat

Vintilă I. Brătianu

Dacă prin „a face politică” se înțelege goana pentru satisfacerea intereselor personale sau de partid, în dauna celor generale, pregătirea și urmărirea intrigilor meschine, atunci desigur că Haret nu era un om politic. Sinceritatea caracterului său nu-i îngăduia să-și falsifice, sau să-și ascundă gândirea, să combine intrigi pentru a încurca pe cei care îi stăteau în cale. Începând cariera sa politică printr-o înaltă situație administrativă, fiind secretar general la Ministerul Instrucțiunii, subt d. Dimitrie Sturdza, Spiru Haret, ca și Gogu Cantacuzino, se lovește din ziua întâia de multele și marile nevoi ale Statului. Nu se putea ca în urmă, grija interesului general să nu copleșească orice influență lăturalnică, care ar fi putut să-l abată din calea cea dreaptă. În toată activitatea lui se va regăsi urma adâncă pe care o lasă omului politic o pregătire serioasă, cercetarea și cunoașterea nevoilor în ramura de care el se ocupă. Prin analizarea operei lui Spiru Haret apare și mai limpede diviziunea foarte bine caracterizată ce se poate face în grămada acelora pe care superficialitatea noastră îi pune la un loc, subt numele de oameni politici. Unii sunt oameni într-adevăr *de Stat*, acei pe care i-am putea numi *constructori*, care prin activitatea lor politică, în opoziție sau la Guvern, contribue real la ridicarea și întărirea edificiului național; alții, *politiciani,* nepregătiți pentru a face față marilor nevoi ale Statului, necunoscători ai acestor nevoi, ajunși în capul administrațiunii își istovesc toată activitatea lor în combinațiuni și lucrări sterile.[...]

Acțiunea lui Spiru Haret ca om de Stat s-a arătat mai cu seamă în activitatea lui pentru ridicarea stării culturale și materiale a poporului.

Nu mă ocup aici, nici de numărul școalelor rurale și normale, nici de cercurile culturale, de obștiile sau băncile populare înființate din îndemnul lui Haret, ci de faptul că, în înaltul și temeinicul său patriotism, el a înțeles că propășirea oricărui Stat modern nu se poate face decât prin întărirea în toate direcțiile a întregului popor și mai cu seamă a masei sale cele mari. Adevărat democrat și cunoscător al calităților țăranului nostru, Haret avea ca și conducătorii marii generații, o încredere luminată în nevoia și putința de a baza temeliile acestui Stat, nu pe o clasă restrânsă, ci pe masa mare a cetățenilor săi. El reia acțiunea de atâta vreme lâncezindă a generației care redeșteptase Statul român și care, atât în mijlocul revoluțiunii de la 1848, cât și mai târziu, după Unire, recunoscuse esențiala nevoie de a baza viața Statului nostru pe solidarizarea materială și sufletească a întregului popor.[...]

Ca un cunoscător adânc al vieții țăranului și a nevoilor lui, pe de o parte, în dorința de a-l scăpa de piedicile ce întâlnea în dezvoltarea lui normală, iar pe de alta, pentru a-i organiza viața cât mai puternic, Haret organizează mișcarea băncilor

Portretul lui Spiru Haret publicat în „Omagiul” oferit de foștii săi colaboratori în 1911

populare. Aceste instituțiuni nu numai că insuflau săteanului spiritul de economie, dar îi dădeau și independența necesară ca aceste economii să nu fie în folosul exclusiv al cămătarilor de tot felul. Prin obștiile de arendare, pe lângă putința dată micului cultivator de a se folosi și el de beneficiile muncii sale, i se dădea și pe aceia de a scăpa de contractele agricole oneroase. Se restabilea astfel în parte egalitatea ce trebue să existe în tranzacțiile dintre capital și muncă. Totodată, pe lângă îmbunătățirea culturii mici, făcute subt supravegherea agronomilor obștiilor, se făcea și o operă de împăciuire socială.[...]

Aceeași grijă continuă a servirei intereselor permanente ale Statului a inspirat pe Haret și în organizarea învățământului profesional pentru a pregăti România ca să poată face față nevoilor crescânde ale unei activități economice mai mari. Preocupat de exclusiva îndrumare a tinerilor către funcțiile statului. Haret vedea o primejdie națională în faptul că comerțul și industria se dezvoltă cu organe străine nouă. Desigur că și aicea grija omului de Stat pentru propășirea economică a țării a copleșit și de rândul acesta pe omul școalei. Organizarea învățământului profesional și mai cu seamă punerea acestor școale la dispoziția celor mulți va fi una din părțile cele mai utile ale activității marelui dispărut.(...)

Analiza repede a unei opere atât de mari și variate ca aceea pe care a îndrumat-o Spiru Haret arată îndestul că el era în realitate un om politic în sensul bun și folositor al cuvântului. Ca un adevărat om de Stat el concepea biserica și școala ca un mijloc pentru întărirea Statului și deci a neamului. Ca om de știință, prin încrederea lui cea mare în cultură, înțelegea că învățătorul și preotul, singurele organe care vorbeau sufletului, erau cei mai puternici factori de ridicare, nu numai culturală, dar și economică a unui popor. Tot ca un om-de-Stat practic, el era convins că nimic temeinic nu se capătă prin milă și daruri, ci ca o cucerire a muncii și a destoiniciei celor ce se vor folosi într-o zi de roadele operei înfăptuite; iar patriotismul său luminat îl făcea să întrevadă putința acestei regenerări a poporului prin participarea lui efectivă la înfăptuirea ei.

Cunoștința adâncă a condițiilor în care se găsește neamul nostru, precum și a condițiilor vieții actuale a popoarelor, a dat lui Haret convingerea că numai prin *naționalism* și *democratism* putem să asigurăm propășirea acestui neam. De aceea, în întreaga lui activitate politică, el a fost încontinuu inspirat de aceste două mari principii, care singure pot forma în condițiile actuale crezul adevăratului om de Stat român.

O augustă seriozitate

D.D. Pătrășcanu

(...) Haret nu-și bătea joc de oamenii pe care era chemat să-i administreze. Pentru dânsul, profesorul, începând de la cel mai umil învățător, avea nu numai obligația să lumineze mintea elevilor, ci era și un factor puternic social, pe care greutățile noastre specifice, îl chemau să intervie direct pentru îndepărtarea lor. Căci, îmi spunea el odată, „care altă breaslă ar fi mai în stare să facă aceia ce cer eu de la dascăli?” De aceea Haret, dacă natura lui aleasă îl făcea să prețuiască omul în general, pentru profesori el avea – aș putea zice – un fel de respect. Iar pentru colaboratorii lui cei mai de samă, – pentru învățătorii lui, care au pierdut într-însul „pe părintele lor”, pentru acești modești funcționari în care cel dintâiu a avut atâta încredere, – el trebue să fi avut și sentimente foarte duioase. Și dacă Haret a fost iubit așa cum n-a fost nimeni altul în țară, iar moartea lui a produs o durere adâncă în toate clasele societății – pricina trebue căutată în bună parte în cuviința curat omenească pe care el o punea în toate relațiile sale. De aceea el, și când pedepsea și când recompensa ca ministru, se simția în actul lui o augustă seriozitate.[...]

Căci pentru mine, care mi-am petrecut tinerețea încălzit de idei și sentimente umanitare, a rămas până azi ca cel mai nobil atribut al omului politic dragostea pentru cei care sufăr și sentimentul solidarității. Iar în ironiile noastre de oportunism și de transacții cu conștiința, *convingerea* este desigur cea mai frumoasă podoabă pentru bărbatul de stat. Și cine altul le-a avut în mai mare măsură decât ilustrul dispărut, și cine vreodată le-a pus în serviciul unui scop mai nobil, care la dânsul se confunda cu însăși existența neamului nostru. Iar munca excesivă, grozavă, uriașă – căci Haret n-a cunoscut niciodată odihna – pentru realizarea marelui său ideal, i-a scurtat desigur viața!

S-a zis că Haret a fost un sectar politic…am auzit de multe ori această inepție. Haret a avut într-adevăr un principiu, de la care cred că nu s-a abătut niciodată. Pentru un interes individual – dacă era convins – nu lua niciodată o măsură cu caracter public. Acest lucru nu i-l puteau ierta unii partizani ai lui. Am auzit de multe ori bărbați politici – șefi în județele lor – care se plângeau în contra ministrului Haret. Nu o dată am auzit că „Brătianu trebue să sfârșiască odată cu Haret, căci doar n-a luat ministerul moștenire”. Calitatea de liberal era mai degrabă o piedică pentru satisfacerea intereselor tale – din scrupulul omului eminamente cinstit.(...)

Dar una din calitățile cele mai de frunte, care-l făceau să fie cu adevărat bărbat de stat, era că, ocupat totdeauna cu chestiunile mari, el nu scăpa din vedere lucrurile mici, nici nu i se părea curios când cineva îi cerea sprijin pentru un lucru străin care interesa însă binele public. L-am văzut în această privință cu ocazia aeroplanului lui Vlaicu.

Vlaicu venise cu Goga, pentru a construi la noi aeroplanul lui; dar amândoi erau gata să se întoarcă înapoi fără nici un rezultat. Nu știu pentru ce – nu înțeleg mare lucru în chestiunile de aviație – dar când am văzut modelul, am căpătat convingerea că Goga a venit de peste munți cu un lucru bun. M-am dus la un ministru, apoi la altul, în urmă la al treilea. Cel dintâiu s-a uitat la mine în chip straniu, când a auzit obiectul vizitei mele și m-a ascultat cu o prietenie simulată; dar pe figura lui citeam din când în când: „de asta îmi arde mie?” Cel de al doilea mi-a spus scurt că nu se pricepe în astfel de lucruri; cel din urmă mi-a vorbit cu patos despre frații noștri subjugați. Aeroplanul era compromis. Atunci secretarul de redacție al acestei reviste, m-a sfătuit să mă duc la Haret. L-am găsit pe Haret în odaia lui de lucru înconjurat de hârtii și dosare, lucrând cu un director de la minister – pe când altul aștepta în odaia vecină. Haret m-a ascultat cu luare aminte, apoi consultând un carnet mi-a dat o oră și o zi, când va veni să vadă aeroplanul. Era tocmai ziua când Haret a fost afurisit la Sinod, dar asta nu l-a împedecat ca de la ședință să vie la Filaret. Numai astfel aeroplanul a putut în urmă să se construiască la noi.

Astăzi acest aeroplan se găsește la Londra, unde se fac cu dânsul experiențe pentru războiu, și nu este exclusă posibilitatea ca statul român să-l introducă în armată, cumpărându-l de la englezi.

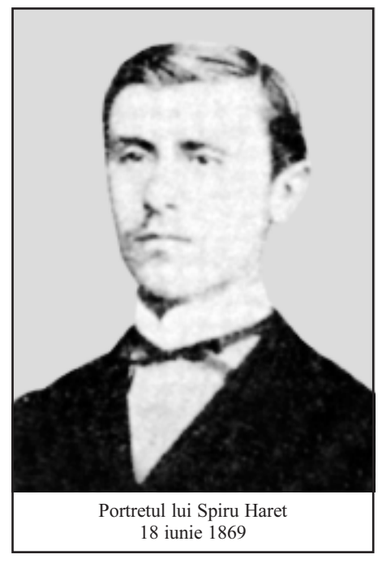

Portretul lui Spiru Haret
18 iunie 1869

NUMELE LUI – PE HARTA LUNII

de academician Radu VOINEA

A vorbi despre activitatea științifică și despre actualitatea lui Spiru Haret constituie o plăcută, dar și dificilă misiune. O fac cu emoția firească a celui care se teme ca nu cumva prin cuvinte nemeșteșugite să nu reușească să prezinte în toată strălucirea ei personalitatea unui mare om de știință, dublat de un om politic tot atât de mare.

Născut la Iași, la 15 februarie 1851, dintr-o familie de răzeși care au avut și mici ranguri boierești – serdar, pitar, comis – el se stingea la 17 decembrie 1912, lăsând în urmă una dintre cele mai prestigioase cariere științifice și didactice.

Valoarea științifică a lui Spiru Haret este reprezentată îndeosebi de teza sa de doctorat „Sur l’invariablité des grands axes des orbites planétaires”, lucrare cu care, în 1878, la Paris, a devenit primul doctor în matematici, român.

Laplace și apoi Lagrange arătaseră că axele mari ale elipselor descrise de planete sunt invariabile, Poisson demonstrase că aceste axe sunt invariabile și atunci când se ține seama de pătratele maselor planetelor. Un alt matematician francez, Mathieu, a crezut că a reușit, în 1875, să demonstreze invariabilitatea acestor axe, când se iau în considerare și cuburile maselor. Spiru Haret, în teza sa de doctorat, afirma însă în ultima ei frază: „Invariabilitatea axelor mari nu există deci decât pentru prima și a doua putere a maselor”. Scurt și precis! Stabilitatea sistemului planetar nu este sigură, așa cum credea Laplace... Spiru Haret evidențiase ceea ce în matematică se numește astăzi **termeni seculari**, denumire împrumutată din astronomie și care însemnează, în general, funcțiuni exponențiale, de timp cu exponent pozitiv care, deși este foarte mic, tind către infinit, când timpul crește foarte mult. Evident, o asemenea concluzie nu putea să nu producă senzație nu numai în lumea oamenilor de știință, ci și în lumea filosofilor.

Ce valoare are activitatea științifică a lui Spiru Haret în zilele noastre o dovedește, între altele, faptul că, după fotografierea feței nevăzute a lunii, o comisie internațională de savanți în domeniul astronomiei, din care nu făcea parte nici un român, a dat unui crater numele lui Spiru Haret. Fără comentarii!

În perioada 1891-1899, Haret devine pentru prima oară ministrul instrucțiunii și al cultelor, perioadă în care a elaborat două legi: a învățământului secundar și superior (1898) și a învățământului profesional (1899). A încurajat, totodată, pe scriitori, dând unora dintre ei subiecte de tratat, plătindu-le munca și tipărindu-le cărțile din fondurile ministerului (de exemplu „România pitorească” a lui Vlahuță și „Povestea unei coroane de oțel” de George Coșbuc). În 1901, a fost numit pentru a doua oară ministru al învățământului, legând și mai mult școala de viața socială, de realitățile României. În 1905, publică lucrarea „Chestia țărănească”.

Ce viziune extraordinară, dacă ne gândim la răscoalele țărănești care au izbucnit doi ani mai târziu, în primăvara anului 1907! Este interesant că Haret a fost acuzat că ar fi instigat pe învățători care, la rândul lor, ar fi determinat pe țărani să se răscoale împotriva arendașilor, dorind ca ei, învățătorii, să devină stăpânii satelor și ca prin această răscoală, conservatorii să fie înlăturați de la putere. Cât de neîntemeiate erau aceste învinuiri nu este cazul să argumentăm. Este interesant, totuși, de constatat cum poate fi uneori interpretată concluzia logică a unui om de știință, bun cunoscător al unei probleme ca aceea a țărănimii.

Haret acorda un rol important culturii în rezolvarea problemei țărănești și, implicit, învățătorilor. Chestiunea economică merge alături de cea culturală, ba chiar, zicea Haret, „Una nu merge fără cealaltă”. Arătând că prefacerea societății românești după 1848 a început de sus în jos și, constatând că puterea de penetrațiune a noilor întocmiri n-a fost destul de mare pentru a străbate până în pătura de jos a poporului nostru, le solicită învățătorilor și profesorilor să-și asume această misiune, deoarece, oricât de bune ar fi legile, organele de execuție sunt necorespunzătoare, și nu pot fi schimbate dintr-odată. Țăranul nostru nu este refractar la încercarea de a i se îmbunătăți soarta. Haret era, pentru acest motiv, optimist. El cerea profesorilor și învățătorilor să-și iubească profesiunea, preocupându-se într-una de dânsa, căutând neîncetat a-și îmbunătăți cursul, socotind ca o datorie de onoare obținerea de rezultate cât mai bune. „Suntem departe de a voi să vedem pe membrii corpului didactic dezinteresându-se de afacerile publice – scria Haret, într-un raport. Ar fi însă de dorit ca ei să considere meseria lor de a instrui ca pe cea dintâi din toate și, dacă ar fi necesar a neglija una din numeroasele însărcinări ce-și iau, catedra să fie cea din urmă neglijată”.

În 1910, într-o epocă zbuciumată, când Haret ținea loc de prim-ministru, a găsit totuși răgaz să scrie **„Méchanique sociale”**, o carte care s-a bucurat de aprecieri elogioase, dar și de critici. Meritul acestei lucrări, cu toate obiecțiunile ce i-sar mai putea face, este de ea fi încercat să folosească o metodă de cercetare, astăzi foarte modernă, aceea a modelării, într-un domeniu complex cum feste acela al științelor sociale.

Mare ministru, din mare om de știință. Nu invers!

Spre onoarea sa, realizările științifice ale lui Haret, atâtea câte au fost, și gândirea sa științifică i-au ferit de mlaștina politicianismului, deci știința a influențat activitatea sa politică. Haret a fost un mare ministru al învățământului, pentru că a fost un mare om de știință și nu invers. Ion Simionescu aprecia: „Nu a ajuns ministru așa, dintr-odată. N-a fost numit ca răsplată a unor succese electorale câștigate prin mijloace obișnuite de intrigi, promisiuni și teroare. Nu i s-a încredințat slujba înaltă drept satisfacerea unor ambițiuni deșarte ca făcând parte din „curtea” împărțitorilor de portofolii ministeriale. Haret s-a impus”.

Ca ministru al învățământului el era foarte apropiat de învățători, de lumea satelor, de dificultățile pe care le au elevii de la sate: depărtarea, lipsa de drumuri, violența intemperiilor și lipsa de protecție contra lor (uneori lipsa de haine călduroase), dificultăți pe care le îndurau acești elevi ca să ajungă la școală. După părerea lui, învățătorul într-un sat nu trebuie să fie numai învățător al copiilor, el trebuie să fie și sfătuitorul bun și luminat al sătenilor, pilduitorul lor la cele bune și folositoare pentru dânșii. Dacă învățătorul ar considera rolul său ca terminat, îndată ce a dat strict cantitatea și felul de muncă pentru care este plătit, el ar un bun funcționar, dar nu ar merita numele de apostol cu care se glorifică.

Următoarele cuvinte ale lui Haret mi se par deosebit de actuale: „Izolată până deunăzi prin situația sa geografică și, mai mult încă, prin forța împrejurărilor, țara noastră s-a găsit deodată într-o situație de inferioritate necompatibilă cu vigoarea și cu inteligența poporului său, atunci când a încetat izolarea sa de mai înainte. Energia și succesul cu care ea luptă pentru a recâștiga timpul pierdut îl vor da, fără îndoială, locul ce-l merită în lume... Pentru a lucra asupra masei nu sunt de-ajuns numai mijloacele administrative... Corpul didactic, prin numărul cel mare al membrilor săi, prin cultura lor, prin faptul că sunt răspândiți pe toată suprafața țării și până în colțurile ei cele mai îndepărtate, este chemat în prima linie la această mare operă”.

Și educație, nu numai instrucție!

De asemenea, astăzi, când se discută o nouă lege a învățământului, devin actuale cuvintele lui Haret: „Un foarte grav defect al întregului nostru învățământ, fără excepțiune este de a nu se ocupa decât de instrucțiunea și nicidecum de educațiunea tinerimii. Tot ce se face, tot ce se plănuiește este numai pentru programe, material didactic și alte lucruri ce au ca scop de a introduce în mintea copiilor cea mai mare doză posibilă de cunoștințe. Negreșit – o instrucțiune solidă și variată este indispensabilă unui om în îndeplinirea îndatoririlor sale către sine, însă ea nu este de ajuns pentru a satisface trebuințele vieții complete, cum a denumit-o un mare filosof modern. Mai trebuie ca omul să aibă conștiința tuturor drepturilor și datoriilor sale, precum și conștiința, convingerea intimă și profundă că prin neobservarea și neîndeplinirea lor nu poate fi cu adevărat fericit în viață. Trebuie să aibă atât de mult deprinderea de a-și face datoria, încât să și-o facă în mod natural, cu plăcere și fără greutate, să sufere cât nu și-ar face-o... Nu profesând ex-cathedra se pot dobândi aceste rezultate. Nu catedra de morală lipsește. Căci ce alta este catedra de religiune, cursul de filosofie? Numai cu acestea nu se face nimic... Cât trăiește, copilul trebuie să fie cuprins într-o atmosferă de moralitate. Altfel, totul n-ar fi decât vorbe care zboară și urma ce vor lăsa în spiritul și inima copiilor va fi trecătoare, dacă chiar școala nu va da exemple vii de ceea ce în clasă se spune numai din gură. Conduita profesorilor, regula din școală, au o influență enormă asupra școlarilor.

„Majestate, întâi cursul și apoi jurământul la palat!”

Spiru Haret acorda cursurilor pe care le ținea o mare atenție. O dovadă în acest sens o constituie faptul că în anul 1907, când guvernul liberal a revenit la putere și regele Carol I a fixat ora 9 pentru depunerea jurământului la Palat, Spiru Haret a ridicat obiecțiunea că la acea oră avea curs la Universitate și Regele Carol I a modificat ora, jurământul fiind depus la orele 11. Acest eveniment, cred eu, vorbește foarte mult.

Ca ministru, Spiru Haret nu pregeta să răspundă scrisorilor învățătorilor. Academicianul Cristofor Simionescu mi-a relatat că bunicul său, învățător într-o comună din nordul Moldovei, a primit o scrisoare a lui Spiru Haret, scrisă cu mâna proprie, cu cerneală violetă, în care, ca răspuns la o scrisoare a învățătorului, îi dădea sfaturi cum să procedeze când preda simultan la mai multe clase de elevi în aceeași încăpere. Doctorul Nicolae Lupu menționa scrisorile lui Haret către învățători: „Acele mii de răvașe, scrise cu propria sa mână, au făcut mai mult decât o revoluție, ele au deșteptat o conștiință și au luminat un popor”.

Un copil dintr-un sat din Moldova fusese remarcat în mod deosebit de Spiru Haret cu prilejul unei inspecții, când îi spusese: „Dacă vreodată vei avea vreun necaz în viață, să vii la mine”. Și s-a întâmplat ca băiatul să fie exmatriculat din școală, pentru că tatăl său participase la răscoala din 1907. Tatăl a venit la minister să ceară sprijin. Haret, care avea o ordine desăvârșită în caietele și carnetele sale, a scos atunci un carnet, a verificat și, constatând că băiatul era excepțional, a reparat nedreptatea. Acel băiat avea să devină mai târziu... academicianul Vasile Rășcanu, una din marile personalități ale fiziologiei românești.

Spiru Haret s-a apropiat foarte mult de sufletul învățătorilor și i-a câștigat în așa măsură, încât, așa cum spunea Petre Gârboviceanu în Camera deputaților, „învățătorimea vedea în el pe adevăratul ei părinte, pe îndrumătorul și sprijinitorul ei”.

Pentru încheiere, nu găsesc cuvinte mai frumoase decât cele rostite de marele nostru cărturar ***Nicolae Iorga*** la Congresul Corpului Didactic ce a avut loc, în 1907, la Focșani: ***„Acel care a lucrat atât de mult și de bine pentru ridicarea și întărirea dumneavoastră, a școalei și țărănimii, și căruia îi datorați, în cea mai mare măsură, puterea pe care o reprezentați în opera de luminare a poporului, este fostul ministru al școalelor, Spiru Haret. Și când vă vorbesc despre el, în semn de respect, sculați-vă în picioare”.***

Să ne ridicăm și noi astăzi sufletește la nivelul personalității lui Spiru Haret, care s-a înscris de mult în istoria țării noastre ca „om al școlii”, om pe care nimeni nu l-a egalat până în prezent și să folosim exemplul vieții lui de dăruire totală pentru binele acestui popor care a suferit atât de mult și în trecutul mai îndepărtat și în cel mai apropiat și care merită un viitor mai bun. Pentru făurirea acestui viitor, nici un efort nu e prea mare.

„Să-ți legi trecutul şi prezentul de viitor...”

S-a spus că anii cei mai frumoşi sunt anii de liceu. Asta dacă nu eşti sau dacă nu ai fost student. A fi student înseamnă o treaptă în dezvoltarea ta. Înveți să te cunoşti, înveți să cauți, înveți gustul nedefinit al libertății, născut din forța vieții. La început de drum, studenția este o stare de spirit în continuă adaptare la nou. Supraviețuieşti dintr-un sentiment de necesitate personală şi-ți depozitezi în minte, treptat, cu fiecare curs o bază de cunoştințe de viață. Totul pentru a realiza un destin şi a te proiecta cu folos în spațiul acestei realități în care te-ai trezit, de-odată, om.

La început, aproape atingem cerul de fericire că am scăpat de toate examenele de la liceu şi am intrat la facultate. Apoi, descoperim libertatea de a alege în societatea secolului XXI. Multe facultăți, atât de multe specializări, atât de multe drumuri pe care putem merge. Un zar decide pe ce drum să o luăm. Iar zarul suntem noi.

A fi student înseamnă a te defini, mai întâi, reducându-te la limitele propriului Eu. Te vei simți, la început, ademenit de un timp ce pare a sta în loc, pentru tine. Chiar dacă rişti să nu fii înțeles, totul se-nvață. Deschizi uşa şi intri, cu emoții şi nesiguranță. Primul an de facultate. O distracție pentru unii, un succes pentru alții. Eşti dispus sa înveți singur ce înseamnă viața. Te vezi. Tu eşti, studentul din anul I. Ai de învățat prima lecție. A fi student înseamnă să-ți pui întrebări şi să cauți răspunsuri. Va trebui să înțelegi că nu trăieşti într-un univers al tău, doar al tău, ci mai degrabă împarți aceeaşi bucată de univers şi acelaşi colț de bancă cu cei care îți sunt colegi şi prieteni. Poate îi vezi cam rar, iar atunci când îi vezi profiți doar să le ceri cursurile, poate nu vă îmbrăcați sau nu gândiți la fel, dar în rest, ei rămân tot colegii tăi, de grupă, de an, de facultate.

Studentul, un suflet în plin proces de descoperire şi definire. Creştere, desăvârşire, autocunoaştere, timp. A fi student înseamnă şi să te regăseşti într-o pereche de ochi ce te privesc insistent, pe furiş la seminarii, aşa încât înveți tu însuți să scrii propriul tratat de Filosofie... a iubirii. E timpul cunoaşterii de sine, pentru că, mulți dintre noi, abia aici, pe băncile facultății descoperim lumea, asemănătoare sau în contrast cu noi înşine. Cine sunt? De unde vin? Unde merg? Ce sens are existența mea? Fiecare trebuie să găsească răspunsul în el însuşi.

Apoi timpul o va lua la galop şi vei alerga şi tu după cursuri, profesori, seminarii, referate, sesiune. Încă un an. Emoții pentru licență. Mai ai încă un pas şi eşti absolventul încununat cu laude. Îmi picură pe robă o lacrimă caldă. Plouă cu petale de flori şi profesorii ne spun că suntem de-acum colegi cu ei. E târziu, dar noi suntem încă tineri, în vârful unui munte unde au ajuns doar cei mai buni.

Să-ți legi trecutul şi prezentul de viitor, spunând oricând şi oricui, cu mândrie, „sunt” sau „am fost” student la *Spiru Haret*!

Ilinca PETRE, anul III

Investiție în timp

Proaspăt licențiată, m-am hotărât să îmi continuu studiile. Nici nu mi-a fost foarte greu să decid unde anume le voi continua. Tot la Universitatea *Spiru Haret*, la Facultatea de Filosofie şi Jurnalism. Specializarea „Probleme fundamentale ale filosofiei contemporane”. De ce aici? Pentru că facultatea pe care tocmai am absolvit-o este locul care timp de patru ani mi-a fost ca o a doua casă. Tocmai de aceea, am ales dascălii care s-au străduit să ne formeze ca jurnalişti profesionişti, dar mai ales ca oameni: profesorii mei din facultate.

Din păcate, încă mai circulă ideea preconcepută conform căreia universitățile particulare produc absolvenți pe bandă rulantă. Nu este însă şi cazul Universității *Spiru Haret*. Având şi experiența unui an de studii la Universitatea din București, la Facultatea de Jurnalism şi Ştiințele Comunicării, am simțit că la *Spiru Haret*, cadrele didactice sunt mult mai motivate să îşi îndeplinească menirea.

După promovarea examenelor de licență (media 9,62), mulțumită, mi-am făcut debutul în presă. După cinci luni de la examenul final, am reuşit să colaborez în trei instituții de presă.

După cum ne avertizase domnul profesor Cazan (încă din anul I de studii), unul dintre cele mai dificile lucruri în viață este să îți alegi profesia. Iar *odată* ce am apucat pe un drum, avem datoria de a ne perfecționa în domeniul pe care, de cele mai multe ori, singuri ni l-am ales.

Dacă în primii ani de viață, răspunzători de educația noastră sunt – în cele mai multe cazuri – membrii familiei, în primul rând părinții, mai apoi apar în existența noastră persoane cu un merit la fel de important: dascălii noştri. Încă din primele clase, suntem ajutați din mai multe puncte de vedere: instructiv-educativ, psihologic, socio-cultural etc. Probabil lucrul cel mai important este că suntem îndrumați pentru viață.

Studenții sunt asemeni unor „*semințe aruncate care rodesc mai târziu*” afirma unul dintre profesori. Investeşti timp, sentimente, resurse materiale pentru a proiecta spre viitor o personalitate. Trec ani de zile, aproape fiecare se transformă într-o individualitate, iar rezultatele evoluției reflectă străduania cadrelor didactice care ne-au pregătit pentru viață.

Este dificil de contabilizat cu exactitate toate lucrurile pe care le-ai învățat în patru ani de facultate. Ştiu, însă, cu certitudine că am ales drumul care se potriveşte cel mai bine caracterului meu.

Alina Paula OPREA - masterand

Pagină realizată de studenți ai Facultății de Filosofie și Jurnalism

Opinia Studențească

Spațiu deschis tuturor studenților Universității *Spiru Haret*

Fenomenul *Spiru Haret*

Patru ani de studenție pentru o viață

Nu totdeauna facultatea la care alegi să studiezi are acelaşi profil cu liceul pe care tocmai l-ai absolvit. Ne despărțim cu greu de colegii şi profesorii din liceu, crezând că acei patru ani au fost cei mai frumoşi din viața noastră. Nu concepem că trebuie să ne despărțim de prietenii din liceu cu care am împărțit şi bune şi rele. Nu este uşor să acceptam că, imediat după examenele de bacalaureat, începe o altă etapă importantă din viața noastră: anii de studenție.

UN NOU ÎNCEPUT. Odată aflați în anul I de studiu, realizăm că trebuie să ne luăm viața în propriile mâini. Ca boboci, ne asumăm responsabilitatea de a urma cursurile unei facultăți care, la rândul ei, se angajează să ne pregătească timp de câțiva ani din punct de vedere profesional, cât şi să ne formeze ca oameni.

Numărul de studenți înscrişi în primul an nu coincide niciodată cu numărul de absolvenți. O parte dintre cei înscrişi realizează că alegerea făcută nu a fost cea mai potrivită, că nu corespunde aşteptărilor. Adevărul este că mulți nu pot face față ritmului şi rigorilor exigentului mediu universitar. Am fost preveniți de la bun început că nu ne aşteaptă examene facile, cum de altfel, nici viața de după facultate nu este tocmai lipsită de griji şi răspunderi.

Anul I este poate cel mai greu din viața unui student. Avem nevoie de timp să ne acomodăm, să ne cunoaştem noii colegi, care nu sunt toți de aceeaşi vârstă şi, cu siguranță, provin şi din alte medii sociale. Ne integrăm în acel grup care ne împărtăşeşte opiniile, se apropie de preferințele noastre, dar nu îi neglijăm nici pe ceilalți. Urmează apoi prima sesiune de examene, când îi ajutăm la învățat pe cei care au rămas în urmă, ne împărțim cursurile şi suntem părtaşi aceloraşi emoții, temeri. Deseori acesta este momentul în care se leagă prieteniile trainice, bazate pe încredere.

POVESTEA CONTINUĂ. În anul II de studiu, a fost ceva mai simplu, întrucât aveam deja experiența anului abia promovat. Facem cunoştință cu noi materii. Încrederea în forțele proprii creşte. Avem o noua responsabilitate: bobocii din anul I. Ne amintim că şi noi am fost la fel ca ei şi că au nevoie să fie ajutați, astfel încât să le uşurăm integrarea în facultate.

CU GÂNDUL ÎN VIITOR. Anul III ne-a adus materii mai complexe. Stadiul pregătirii, dar şi pretențiile noastre de student au crescut. De data aceasta ne gândim că anul terminal se apropie. Facem primele demersuri pentru alegerea temei şi a conducătorului ştiințific.

FINAL CU PARFUM DE PRIETENIE. Ultimul an de facultate a fost pentru noi cel mai nostalgic. Ocupați cu cele două sesiuni de examene, dar şi cu conceperea lucrării de diplomă şi cu pregătirea pentru examenul de licență. Mai grea este despărțirea de colegi şi de profesori. Cu unii am legat o prietenie care, probabil, va rezista o viață.

Paula OPREA, absolventă

Studenții Facultății de Filosofie şi Jurnalism la absolvire

DECLARAȚII ALE INVITAȚILOR LA EVENIMENTUL PRILEJUIT DE ABSOLVIREA UNEI NOI PROMOȚII

„O să fiți întotdeauna mândri că ați fost studenții de la *Spiru Haret*”

RĂZVAN THEODORESCU
Academician,
Profesor universitar doctor

„Vă aşteaptă o viață frumoasă. Ați avut o studenție frumoasă şi profesori de primă mână. Legătura rămâne. O să fiți întotdeauna mândri că ați fost studenții de la *Spiru Haret*, de la această universitate care poartă numele celui mai luminos reformator al învățământului de până acum în România. Veți fi mândri că ați traversat aceşti ani de zbucium, dar atât de importanți.

Veți fi mândri că ați putut să-i faceți pe părinții voştri să fie mândri de voi. Nu există mulțumire mai mare pentru un părinte, decât să fie aici, să-şi vadă în aceste superbe robe de tradiție copiii.”

Un anume lucru indefinibil, starea aceea de studenție, de împreunătate spirituală

GEORGE PRUTEANU
Conferențiar universitar doctor

„Nu ştiam exact ce voi găsi aici. Am venit din solidaritate cu studentul. Noi, profesorii, suntem nişte studenți întârziați, dar am descoperit o atmosferă de reală emoție, dincolo de vorbele solemne care se spun, şi e normal. Am simțit adevărate noduri în gât, adevărați ochi umeziți de plâns, adevărată tristeță de despărțire, nu neapărat de instituția în sine, care a însemnat ceva în viața voastră, cât despărțirea de nişte profesori care v-au fost apropiați.

Despărțirea de unii dintre voi, care v-ați simțit bine împreună şi despărțirea de un anume spațiu inefabil, un anume lucru indefinibil, starea aceea de studenție, starea de împreunătate spirituală.”

Cu siguranță este un moment care ne va rămâne în suflet

ALINA PAULA OPREA
Reprezentant de an şi organizator

„Vă mulțumesc tuturor că ați venit. Doresc să le mulțumesc colegilor mei că au acceptat invitația de a ne reuni în formulă completă pentru ultima oară. Dar mai ales doresc să le mulțumesc din toată inima distinşilor noştri profesori că sunt azi alături de noi, cu ocazia acestui eveniment deosebit. Le sunt recunoscătoare – şi în numele colegilor mei – pentru că au avut încredere în noi. Este un moment emoționant pentru noi, însă şi foarte trist. Aceasta întrucât ne despărțim de nişte persoane dragi, colegii şi profesorii noştri. Cu unii dintre ei poate nu ne vom mai întâlni vreodată. Însă cu siguranță ne vor rămâne în suflet, ca de altfel această întreagă etapă care ne-a marcat existența.”

Realizarea condiției umane la nivel contemporan

ION TUDOSESCU
Profesor universitar doctor

„Doresc să felicit această serie de studenți, care se constată a fi una dintre cele mai bune dintre serile care au absolvit facultatea de la începutul existenței sale. Recomand absolvenților să ia în considerație că viața nu e deloc uşoară. În condițiile unor competențe valorice în angajarea şi promovarea în activitatea profesională, să rețină faptul că facultatea a fost numai o primă etapă a procesului de învățare. Datorită acestui fapt, nevoia de instrucție şi educație este permanentă într-o economie de piață modernă şi într-un stat de drept democratic care-şi propune ca țel realizarea condiției umane la nivel contemporan.”

O generație cu un mod pozitiv de a privi realitatea

PAMFIL NICHIȚELEA
Conferențiar universitar doctor

„Este una din generațiile foarte bune. Spun asta gândindu-mă câți bursieri sunt în anul acesta. Din conlucrarea cu ei, din ceea ce fac, sunt deja nişte oameni integrați, foarte mulți lucrează în presă şi nu oricum, ci cu performanță. Ar trebui să felicităm aceşti copii care vin la şcoală, iar unii şi lucrează. În America se practică acest lucru. Au – şi asta mi-a plăcut la ei – un mod pozitiv de a privi realitatea. Spre deosebire de alte generații, ei nu mai sunt atât de înfricoşați de ceea ce urmează după facultate. Cu unii țin legătura după ce termină. Recent, am întâlnit câțiva dintre foştii studenți. Toți erau integrați. Gândesc pozitiv, cu încredere şi curaj. Acest lucru arată că este o generație pregătită.”

Facultatea, un ocean pe care trebuie să-l înțelegi şi să-l traversezi

Deşi nu a trecut decât primul semestru din viața mea de student, mă simt altfel. Parcă am pătruns într-un Univers nou, fascinant, pe care până acum îmi era imposibil să-l descriu. Mă simt la fel ca în primul an de liceu, cu mențiunea că acum am mai multă libertate, sunt mai matură şi sunt capabilă să iau decizii pentru viitor. Cu siguranță, această trecere a fost un adevărat salt, un pas mai aproape de a-mi îndeplini visul. Nu este vorba nicidecum de o prăpastie, de o piramidă a cărei ieşire îmi este imposibil să o găsesc. De la primele cursuri am fost fascinată de informațiile primite, deschizându-se în acelaşi timp calea spre autocunoaştere şi dezbateri cu argumente şi contraargumente, redescoperind cartea drept cel mai bun prieten.

Rolul FACULTĂȚII este acela al unei redute care trebuie cucerită pas cu pas, al unui ocean, pe care depinde de fiecare dintre noi să-l cuprindem, să-l înțelegem şi să-l traversăm.

Cred că atunci când vom ajunge la celălalt mal, vom fi mai frumoşi pe dinăuntru, mai bogați, mai înțelepți şi poate mai răbdători. Deşi facultatea constituie un Univers necunoscut încă, totuşi, această trecere de la viața zburdalnică şi fără de griji a liceului, la cea de student, o altă experiență cu parfumul ei, este un BING-BANG pentru noi toți. Prin simplul fapt că oamenii minunați de la catedră, care dăruiesc tot ce au mai bun şi mai frumos ni se adresează cu „dumneavoastră”, semnifică o schimbare.

Nu este vorba doar de respectul cuvenit, ci şi de statutul diferit pe care studenția îl oferă: acela de viitor intelectual. Această instituție ne acordă, nouă tinerilor, o şansă a împlinirii pe plan profesional, însă depinde doar de noi să o valorificăm.

Cristiana TUDOR, anul I

Poți gândi liber… poți transmite stări de spirit

IONUȚ POPA, Facultatea de Filosofie şi Jurnalism, anul III, redactor tvRM - Tineret-sport: A fi student este sinonim pentru mine cu a fi conştient că exist şi că aici (Universitatea *Spiru Haret*) şi acum trebuie să fac ceva, pentru a deveni mai bun. Nu-i deloc uşor să fii student la jurnalism şi în acelaşi timp să lucrezi în televiziune. Este greu, dar nu imposibil dacă ai o voință puternică.

Am învățat în anii aceştia de facultate, ce au zburat atât de repede, că jurnalismul este o profesie respectată. Poți gândi liber, îți poți impune punctul de vedere, poți transmite stări de spirit, dar în acelaşi timp eşti şi condiționat de aşteptările publicului.

BIANCA VĂCARIU, realizator tvRM: Când mă gândesc la anii de facultate, simt şi acum emoția acelor clipe când descopeream, cu fiecare nouă zi, ce poate să îți ofere viața... Am încercat pe parcursul anilor de studiu, să aprofundez cunoştințele din domeniile mass-media şi comunicare, la care s-au adăugat cunoştințele filosofice, fără de care un jurnalist nu-şi poate exercită profesia. Recunosc că jurnalismul a fost întotdeauna fascinant pentru mine, dar atunci când tvRM mi-a oferit şansa de a pune în aplicare ceea ce am dobândit la Facultatea de Filosofie şi Jurnalism din cadrul Universității *Spiru Haret*, mi-am dat seama că vreau să devin un profesionist în domeniul ales.

Cei patru ani de studiu mi-au oferit nenumărate amintiri plăcute. Acestea se referă atât la cadrele didactice, cât şi la colegii mei, colegi care îmi sunt şi acum prieteni dragi. Cu mulți dintre aceştia îmi face plăcere să colaborez şi azi în cadrul tvRM. Cu această ocazie, vreau să îi sfătuiesc pe viitorii jurnalişti să aleagă cu încredere cursurile Facultății de Filosofie şi Jurnalism! Vor găsi aici, suportul de care au nevoie pentru a deveni jurnaliştii profesionişti ai României de mâine.

VALERIU IONUȚ POPA, absolvent, graphic designer: Cunoştințe nebănuite, sentimente multiple, un amestec nebunesc de fericire, extaz, împlinire, toate acestea le-am trăit în cei patru ani de facultate! Şi aş mai face-o cu mare plăcere. Dacă viața ne-ar mai permite capriciul de a trăi clipe deosebite în băncile facultății, tot la *Spiru Haret* mi-aş alege! Aş dori să le mulțumesc tuturor acelora care timp de patru ani au contribuit la formarea mea şi au avut atâta răbdare cu noi: domnii noştri profesori!

CĂTĂLIN VASILIU, Facultatea de Filosofie şi Jurnalism, anul III, editor imagine la Antena 3 -departamentul Ştiri: Student fiind, treci prin etapa în care mentorii tăi îți şlefuiesc caracterul, când trăsăturile esențiale ale personalității se cristalizează. Nu învățam numai cursuri, ci mai mult decât atât. Învățam cum să devenim oameni. Mințile noastre sunt ca un ogor nedesțelenit, avide de cunoaştere şi cui trebuie să fim mai recunoscători decât profesorilor noştri, oameni care, depunând o muncă de Sisif, ne îndreaptă paşii pe căile vieții, pentru a deveni şi noi adevărați oameni. Şi cum viața nu trebuie trăită fără principii, iată acum unul pe care l-am săpat în inima mea, dat generațiilor de studenți de profesorul Tudor Vianu: „Împlineşte-ți munca vieții tale fracționată în sarcina fiecărei zile. Ajută-ți prietenii la nevoie, sprijină-l pe cel slab, mărturiseşte pentru nevinovat şi nu uita niciodată cât de grele sunt începuturile de viață. Fă cât poți ca lumea să fie mai dreaptă.”

Universitatea la care mi-aş trimite copiii să studieze

IRINA-MARIANA COTOBAN, Facultatea de Drept şi Administrație Publică, anul III: În primul rând, înseamnă să fiu student, în al doilea rând înseamnă să fiu student la o universitate care progresează pe zi ce trece, să fiu student la o universitate modernă, care se apropie încetul cu încetul de universitățile din afară (mă refer la sistemul de învățământ).

Acum Universitatea se poate lăuda cu un număr mare de studenți, care creşte cu fiecare an, cu un număr mare de licențiați, se poate lăuda cu o gamă diversă de specializări, cu profesorii cei mai buni. Înseamnă să fiu înconjurat de profesionişti, de oameni hotărâți, puternici, de oameni ca mine.

Facultatea mi-a deschis porțile către viitor, m-a ajutat să mă formez ca om, să-mi creez propria personalitate, să-mi stabilesc prioritățile şi să-mi creez un drum în viață cu propriile puteri.

Ştiu că sunt la început de drum, dar am încredere în mine, precum şi în universitatea pe care o urmez.

Valoare şi viitor

MARIA-MĂDĂLINA CHIRICĂ, Facultatea de Limba şi Literatura Română, anul II: Mă aflu în pragul celei de-a treia sesiuni şi pot să spun că Universitatea *Spiru Haret,* în special Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine mi-a creat deja un drum în viață. Câştig deja banii mei datorită a ceea ce am deprins în această facultate.

Universitatea *Spiru Haret* este sinonimă cu două cuvinte: valoare şi viitor. Valoare prin profesorii săi şi viitor pentru cei ce urmează cursurile acesteia.

Fără să fiu lipsită de modestie aş adăuga că Universitatea *Spiru Haret* este locul în care mi-aş trimite copiii să studieze.

„Mai multe porți deschise”

GEORGIANA DOBROGEANU, Facultatea de Limba şi Literatura Română, anul II: Pentru mine, Universitatea *Spiru Haret* reprezintă oportunitatea de a avea în viitorul apropiat mai multe porți deschise pentru o carieră în domeniul studiat.

„Sunt încântată de alegere”

DOBRE IULIANA,Facultatea de Limba şi Literatura Română, anul II: Am ales această Universitate, deoarece am auzit că este una dintre cele mai bine cotate universități din țară şi pot spune că sunt încântată de alegerea făcută! Universitatea *Spiru Haret* reprezintă calea de acces spre un viitor excepțional!

Colegiul redacțional studențesc:
Alina Paula Oprea (Masterand);
Ilinca Petre (an III),
Cristiana Tudor (an I)

Coordonatori: Conf.univ.dr. Lucian CHIŞU, lect.univ.drd. Gheorghe COJOCARIU, lect.univ.drd. Andrei PĂUNESCU, lect.univ. Mihai CERNAT, lect.univ. Marin STOIAN, asist.univ. Ruxandra COMAN

Corul Universității *Spiru Haret* pe scena Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești

Prof. univ. dr. Carmen STOIANOV
Decan al Facultății de Muzică a Universității *Spiru Haret*

Omagiindu-şi marele muzician născut la Ploieşti, forurile culturale şi reprezentanţii administraţiei locale au creat şi susţinut festivalul ce poartă numele lui Paul Constantinescu, un festival care se bucură, deja, de o meritată faimă în rândul tinerilor „de toate vârstele”, fie ei muzicieni, fie melomani. Aceeaşi grijă faţă de cinstirea înaintaşilor o dovedeşte şi Reuniunea corală „Ioan Cristu Danielescu”, ajunsă – în 2005 – la cea de-a X-a ediţie.

În acest cadru, corul Universităţii *Spiru Haret* a primit invitaţia de a onora cu participarea sa chiar prima zi a Reuniunii corale; mai mult chiar, corului acestei prestigioase universităţi i-a revenit cinstea de a deschide reuniunea corală pe una dintre cele mai cunoscute scene de concert ale ţării: Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploieşti. În concert, alături de corul universităţii noastre au mai participat corala „D.G.Kiriac” a Casei de Cultură a Sindicatelor din Piteşti (dirijori: George Paraschivescu şi conf.univ.dr. Ioan Golcea), Grupul cameral „I.Cr. Danielescu” şi corala „Ioan Cr. Danielescu” al Casei de Cultură a Sindicatelor – Ploieşti – ambele formaţii fiind dirijate de prof.univ.dr. Valentin Gruescu. Respectiva reuniune de cântări ne-a prilejuit şi o plăcută şi, de ce să nu o recunoaştem, neaşteptată întâlnire: în corala condusă de Valentin Gruescu se afla un număr apreciabil de actuali şi foşti studenţi ai Facultăţii de Muzică a Universităţii *Spiru Haret*, ceea ce demonstrează faptul că aceştia nu vor să obţină doar o diplomă, ci sunt cu adevărat motivaţi să înveţe şi să profeseze muzica, sub cele mai variate forme ale sale.

Toate cele patru formaţii au făcut dovada pasiunii membrilor lor de a cultiva cântul coral şi de a pune în evidenţă frumuseţea şi bogăţia unui repertoriu ales cu grijă de îndrumătorii respectivelor formaţii, repertoriu în care au dominat lucrările româneşti, alături de pagini de referinţă din creaţia rinascentistă sau contemporană din alte culturi muzicale. În acest fel, toţi participanţii la Reuniunea corală au probat perfecta cunoaştere şi stăpânire a unor variate tehnici sau stiluri vocale de interpretare corală sau camerală a cappella. O menţiune deosebită se cuvine, totuşi, făcută: Corul Universităţii *Spiru Haret* din Bucureşti, nota distinctă a prezenţei sale o constituie fericita îmbinare între cântarea corală propriu-zisă – realizată la înalte cote de profesionalism şi dăruire de către studenţii Facultăţii de Muzică sub bagheta dirijoarei lect.univ.drd. Adriana Drăgan, dirijori secunzi lect.univ.dr. Ovidiu Drăgan (la pian) şi asist. Adela Răchiţan –, cât şi prezentarea fiecărei lucrări în parte, ceea ce subliniază misiunea educativă a coralei.

Continuând linia pedagogică a maeştrilor săi în arta dirijatului de cor academic – prof.univ.dr. Valentin Gruescu şi prof.univ. Petre Crăciun, conf.univ.dr. Ioan Golcea şi lect. Lucian Fetilă, dirijoarea singurei formaţii universitare prezente la Reuniune, lect.univ.drd. Adriana Drăgan se legitimează şi prin specializarea urmată sub îndrumarea prof.univ.dr. doc. Marin Constantin la Corul Naţional de Cameră „Madrigal” fiind, în prezent, doctoranda maestrului.

Ansamblul prezent pe podiumul de concert al filarmonicii ploieştene este o formaţie tânără, în continuă formare, reunind forţele artistice ale tuturor anilor de studiu ai specializării Pedagogie Muzicală de la Facultatea de Muzică a Universităţii *Spiru Haret,* specializare existentă încă de la început în corpul universităţii, fondată prin străduinţa maestrului care a dat o nouă orientare învăţământului şi pedagogiei de specialitate: prof.univ.dr. H.C.Victor Giuleanu, susţinut de rectorul Universităţii *Spiru Haret*, domnul prof.univ.dr. Aurelian Bondrea;

fiind viitori profesori de muzică, deci viitori formatori de gust artistic, în general şi muzical, în special, studenţii au demonstrat o perfectă aprofundare a celor mai diverse orientări stilistice ale repertoriului de gen, fie românesc sau universal.

Piese ca *Speme amorosa* de Giovanni Gastoldi – mărturie a finelui de secol XVI sau *Greensleaves* a britanicului Bob Chilcot, nume de referinţă ca „unul dintre cei mai complecşi compozitori de muzică corală, care a înţeles cu adevărat vocea umană”, compozitor care îşi serbează a cincizecea aniversare în acest an, *But that was yesterday* - ritmuri pop semnate de Ed Robertson şi *Free at last* – un negro spiritual aparţinând lui Jester Hairston au stat alături de piese de referinţă din repertoriul românesc.

Numerosul public aflat în sala de concert a putut reasculta îndrăgita miniatură corală a lui Ioan Cristu Danielescu *Frunză verde de sulfină* şi una din capodoperele lui Marţian Negrea: *Fire'ai a dracului Mărie!;* de asemenea, a existat şi o subtilă incursiune în lumea colindului moldovenesc – *Noi umblăm şi colindăm* de Mihail Bârcă, un omagiu explicabil prin aceea că dirijoarea este, totodată, deţinătoarea premiului Mihail Bârcă: 1995, la pupitrul corului Filarmonicii Oltenia din Craiova.

Capitolul primelor audiţii a fost marcat în respectivul concert doar de Corul Universităţii noastre, prin sensibila rugăciune – la limita între starea de somn şi de veghe – lucrarea *Mă rog* de Adriana Drăgan, centrată pe rugăciunile copilăriei şi *Brâul grâului*, pagină de virtuozitate, pe vers popular, semnată de bine cunoscutul compozitor Petru Stoianov, un împătimit al cântării corale şi, în acelaşi timp, prodecan al Facultăţii de Muzică a Universităţii *Spiru Haret.* De acelaşi compozitor – *Măr cojit,* din tripticul *Ţara în toamnă* pe versuri de Marius Robescu; solişti: Cristina Ivanovici, Mihaela Stanciu şi Rareş Dragomir.

Bucuria studenţilor de a face muzică, de a fi parte a aceluiaşi organism sudat în zecile de repetiţii, rodat în manifestări artistice de amploare pe scena *Aulei Magna,* a Universităţii *Spiru Haret* sau în cadrul Facultăţii de Muzică la producţiile claselor de ansamblu coral ori la galele absolvenţilor, a egalat entuziasmul publicului prezent în sală care i-a ovaţionat îndelung pe tinerii artişti, răsplătindu-i cu aplauze.

Cu această ocazie, organizatorii evenimentului – Asociaţia Naţională a Caselor de Cultură ale Sindicatelor din România – au decernat Coralei noastre nu mai puţin de patru diplome: câte una fiecărui dirijor şi o diplomă însoţită de trofeu Corului Universităţii *Spiru Haret.*

După acest memorabil concert, la sediul Casei de Cultură a Sindicatelor din Ploieşti a avut loc un interesant şi benefic schimb de idei între membrii formaţiilor participante, ca şi o emoţionantă întâlnire cu studenţii de la învăţământul la distanţă din puternicul Centru teritorial Ploieşti.

Este un început de drum care proiectează deja, în viitor, un florilegiu de asemenea întâlniri şi în alte centre I.D. din ţară. Le aşteptăm şi, până atunci, urăm tinerilor care au pornit în lungul drum către sufletele celor veniţi să-i asculte o carieră didactică şi artistică pe măsura pasiunii lor.

Am fost mândră să-i aplaud şi să le surprind strălucirea din ochi, precum şi mândria de a fi parte a prestigioasei instituţii de învăţământ superior din mediul universitar românesc.

Programul

Televiziunii *România de Mâine (tvRM)*

LUNI
20 februarie 2006

6:00 **Mugurel de cântec românesc** (r)
6:30 **7 x sport.** Emisiune de Cristina Matei
7:00 **Săptămâna externă** (r)
7:30 **Telematinal…fără egal** (informaţii utile, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*. Consultaţii pentru sesiunea de examene** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader
14:00 **Teleshopping**
14:30 **Mioriţa – antologie de cultură tradiţională.** Emisiune de Ioan Filip
15:00 Preluare **Deutsche Welle.** Traducere şi adaptare Diana Popescu
15:30 **Film documentar**: Marile expoziţii ale lumii: India – 5000 de ani de artă
16:00 **Film serial:** Cavalerii cerului (ep. XI)
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Întâlnire cu folclorul:** Simion Cetăţeanu, Dorica Raţiu, Ileana Matus. Emisiune de Theodora Popescu
17:30 **Sănătatea mentală. Factori de risc:** Tulburările de mers în bolile neurologice (II). Emisiune de prof. univ. dr. Viorel Poalelungi
18:30 **Film documentar**
19:00 **Vox populi.** Emisiune de George Nicolau
20:00 **Supertehnologii**. Emisiune de Alexandru Mironov şi Cristian Român
21:00 **Economia: pentru cine?** Politica concurenţei şi economia. Invitat Mihai Berinde – preşedinte Consiliul Concurenţei. Emisiune de Ilie Şerbănescu
22:00 **Prima pagină.** Realizatori Robert Tache şi Simona Şerban
22:30 **Religia începutului de mileniu.** Emisiune de Carmen Fulger
23:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Religia începutului de mileniu** (r)
05:00 **Vox populi** (r)

MARŢI
21 februarie 2006

6:00 **Mioriţa** (r)
6:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Prima pagină** (r)
7:30 **Telematinal…fără egal** (informaţii utile, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*. Consultaţii pentru sesiunea de examene** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader
14:00 **Teleshopping**
14:20 **Virtuozi ai muzicii clasice**: Violonistul Mihai Mânza şi dirijorul Andrei Iliescu în concertul pentru vioară şi orchestră în Re Major de Nicolo Paganini. Emisiune de Mihai Darie
14:45 **Vreau o casă!** Emisiune de Alexandru Ganci
15:30 **Film documentar**: Opera din Peking
16:00 **Film serial:** Cavalerii cerului (ep. XII)
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Întâlnire cu folclorul:** Medalion Maria Şalaru. Emisiune de Theodora Popescu
17:30 **Cabinet juridic**: Paradoxuri nord - atlantice. Emisiune de Corneliu Turianu
18:30 **Film documentar**
19:15 **Ani de liceu.** Emisiune de Alina Motoc
20:00 **Tehnologii la zi - Innov8.** Emisiune de Alexandru Mironov şi Cristian Român
21:00 **Polemici culturale**. Emisiune de Anton Caragea
22:00 **Prima pagină.** Simona Şerban şi Robert Tache
22:30 **România şi geopolitica:** Eurasia – tensiuni şi alianţă. Emisiune de conf. univ. dr. Mihai Milca
23:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Ani de liceu** (r)
05:00 **România şi geopolitica** (r)

MIERCURI
22 februarie 2006

6:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
6:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Prima pagină** (r)
7:30 **Telematinal…fără egal** (informaţii utile, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*. Consultaţii pentru sesiunea de examene** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader
14:00 **Teleshopping**
14:30 **Eva – Talk show cu şi despre femei**. Emisiune de Adelina Grancea şi Alexandru Ganci
15:30 **Film documentar**: Lumea aşa cum este. Patrimoniul cultural al umanităţii: Sevilia (I)
16:00 **Film serial:** Cavalerii cerului (ep. XIII)
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
17:30 **Film documentar:** Istoria aviaţiei (ep. XVIII)
18:00 **Café concert.** Emisiune de Sorin Petre (r)
18:30 **Film documentar**
19:15 **Mereu în top:** Pavel Abraham – director, Agenţia Naţională Antidrog. Emisiune de Violeta Screciu
20:00 **Urmaşi ai lui Grigoraş Dinicu.** Emisiune de Sorin Petre
21:00 **Frontal.** Comentarii ale evenimentelor la zi. Realizator Ion Marin – director „Ultima oră”
22:00 **Prima pagină.** Simona Şerban şi Robert Tache
22:30 **Gazonul fierbinte:** Situaţia la zi în divizia A. Invitat Ionuţ Lupescu. Emisiune de Mugur Popovici
23:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
02:30 **Film documentar** (r)
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Deschide cartea!** (r)
04:30 **Mereu în top** (r)
05:00 **Gazonul fierbinte** (r)

JOI
23 februarie 2006

6:00 **Virtuozi ai muzicii clasice** (r)
6:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Prima pagină** (r)
7:30 **Telematinal…fără egal** (informaţii utile, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*. Consultaţii pentru sesiunea de examene** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader
14:00 **Teleshopping**
14:20 **Sportul în lume.** Retrospectiva săptămânii. Emisiune de Mugur Popovici
14:45 **Parada melodiilor – concert de prânz.** Emisiune de Dumitru Cucu
15:30 **Film documentar**: Un punct pe hartă: Paris – oraş istoric (I)
16:00 **Film serial:** Cavalerii cerului (ep. XIV)
16:30 **Teleshopping**
17:00 Preluare **Deutsche Welle.** Traducere şi adaptare Diana Popescu
17:30 **Amintiri de la filmare:** Invitat Constantin Vaeni – regizor (II). Emisiune de Ion Bucheru
18:00 **Poveste de la arlechin:** Teatrul de Comedie cu spectacolul „Hoaţele sau n-avem bani nu plătim” de Dario Fo, regia Dan Tudor. Emisiune de Gabriela Bănărescu
18:30 **Film documentar**
19:00 **În dialog cu autoritatea.** Emisiune de George Nicolau
20:00 **Călătorie în jurul lumii - Globespin.** Emisiune de Alexandru Mironov şi Cristian Român
21:00 **Diagnostic de urgenţă:** Violenţă şi sănătate. Emisiune de Florin Tudose
22:00 **Prima pagină.** Simona Şerban şi Robert Tache
22:30 **Istorie recentă.** Invitat prof. asociat Alexandru Mihai Stoenescu. Emisiune de Corneliu Toader
23:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Poveste de la arlechin** (r)
04:30 **Amintiri de la filmare** (r)
05:00 **În dialog cu autoritatea** (r)

VINERI
24 februarie 2006

6:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
6:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Prima pagină** (r)
7:30 **Telematinal…fără egal** (informaţii utile, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*. Consultaţii pentru sesiunea de examene** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader
14:00 **Teleshopping**
14:30 **Calendar cultural – luna martie.** Emisiune de Ion Dodu Bălan
15:30 **Istorie recentă.** Emisiune de Corneliu Toader (r)
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Civilizaţia străzii.** Emisiune reportaj de Ciprian Vasilescu
17:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
18:30 **Film documentar**
19:15 **Viaţă de student.** Emisiune de Bianca Văcariu
20:00 **Info – economic.** Emisiune de Simona Şerban
20:30 **Medalion muzical.** Emisiune de Dumitru Cucu (r)
21:00 **De la magistru la discipol.** Emisiune de Corneliu Toader
22:00 **Prima pagină.** Simona Şerban şi Robert Tache
22:30 **Ştiinţă şi spiritualitate.** Emisiune de Alexandru Mironov
23:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universităţii *Spiru Haret*** (r)
04:00 **Viaţă de student** (r)
04:30 **Civilizaţia străzii** (r)
05:00 **Cinepanorama** (r)

SÂMBĂTĂ
25 februarie 2006

6:00 Preluare **Deutsche Welle** (r)
6:30 **Comentariul zilei.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Prima pagină** (r)
7:30 **Concert de dimineaţă.** Emisiune de Dumitru Cucu
8:30 **Emisiune pentru copii.** Realizator Dumitru Lupu (r)
9:30 **Film documentar:** Animalia (ep. V) (r)
10:00 **Minte sănătoasă în corp sănătos:** Cancerul de laringe. Emisiune de dr. Dorin Sarafoleanu
11:00 **Caleidoscop.** Emisiune de Gabriela Bănărescu
12:00 **Agricultura şi alimentaţia**: Strategii şi programe privind protecţia mediului în agricultură. Emisiune de Constantin Pintilie
13:00 **Cultura minorităţilor:** Azi, comunitatea macedonenilor din România. Emisiune de Nicolae Mareş
14:00 **Arta documentarului**. Realizator Daniel Paraschiv
15:00 **Zig – Zag – magazin de divertisment** (muzică, reportaje, interviuri). Realizator Puiu Stoicescu
17:30 **Performeri în arenă:** Performanţa în muzica cultă. Invitată Lucia Ţibuleac. Emisiune de Mugur Popovici
18:30 **Film documentar**
19:00 **Medalion muzical.** Emisiune de Dumitru Cucu
19:30 **Stadioane, săli, competiţii.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Film artistic românesc**: Ion – blestemul pământului
22:00 **Polemici culturale.** Realizator Anton Caragea (r)
23:00 **Film documentar**
23:30 **Săptămâna internă**
00:00 **Cântecul şi casa lui** (r)
01:00 **Generaţii de succes** (r)
02:30 **Film artistic românesc** (r)
04:00 **Caleidoscop** (r)
05:00 **Cultura minorităţilor** (r)

DUMINICĂ
26 februarie 2006

6:00 Preluare **Deutsche Welle** (r)
6:30 **Sportul în lume** (r)
7:00 **Săptămâna internă**(r)
7:30 **Deschide cartea !** Emisiune de Alexandru Mironov (r)
8:00 **Ecumenica.** Emisiune de Sorin Bejan
9:00 **Film documentar:** Animalia (ep. VI)
9:30 **Mugurel de cântec românesc**. Emisiune de Dumitru Cucu
10:00 **Emisiune pentru copii.** Realizator Dumitru Lupu
11:00 **Să stăm de vorbă.** Emisiune de Bianca Văcariu
12:00 **Generaţii de succes.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
13:30 **Ocolul pământului în treizeci de minute.** Realizator Robert Tache
14:00 **Ghici cine vine la Silvia?** Realizator Silvia Dumitrescu
15:00 **Speranţe şi vedete la porţile dorului.** Emisiune de Gina Ştefan
17:00 **Stadioane, săli, competiţii.** Emisiune de Mugur Popovici
18:30 **7 x sport. Retrospectivă a evenimentelor sportive interne.** Emisiune de Cristina Matei
19:00 **Café concert**. Emisiune de Sorin Petre
19:30 **Film documentar**
20:00 **Îţi mai aduci aminte, doamnă?** Caravana cântecului la Teatrul „Alexandru Davilla” din Piteşti. Emisiune de Ionela Prodan
21:00 **Film artistic**: Pumnul Răzbunării (Fist of the North Star) (S.U.A) Regia: Tony Randel. În rolurile principale: Malcolm McDowell, Gary Daniels, Downtown Julie Brown. După sfârşitul celui de-al treilea război mondial, un războinic vrea să răzbune cu orice preţ moartea tatălui său şi faptul că inamicul său îi răpise iubita.
22:30 **Filmele săptămânii la tvRM**. Realizator Daniel Paraschiv
23:00 **Ocolul pământului în treizeci de minute.** Realizator Robert Tache (r)
23:30 **Săptămâna externă**
00:00 **Ghici cine vine la Silvia?**
01:00 **Speranţe şi vedete la porţile dorului** (r)
03:00 **Redacţia cultural** (r)
04:30 **Să stăm de vorbă** (r)
05:30 **Film documentar** (r)

Opinia naţională
Telefoane: 316.97.85 şi 316.97.86, interioare: 122, 105
Fax: 316.97.93

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ* ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA *ROMÂNIA DE MÂINE*,
Instituţie social - umanistă de cultură, ştiinţă şi învăţământ
UNIVERSITATEA *SPIRU HARET*

Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poştale din ţară.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacţiei, cu plata prin mandat poştal sau dispoziţie de plată pe adresa: Editura Fundaţiei *România de Mâine,* Serviciul difuzare, Splaiul Independenţei nr. 313, Sectorul 6, Bucureşti. Telefon 316.97.88/int.108.
ISSN 1221-4019 şi ISSN 1841-4265 (Opinia naţională ONLINE)
Machetarea computerizată şi tiparul executate de LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ŞI TIPOGRAFIA FUNDAŢIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*
Publicaţia **OPINIA NAŢIONALĂ** este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Universitatea noastră în 2006

Anul 15 al existenței sale

Toate acestea poartă un nume – *Spiru Haret*

PESTE 100.000 DE STUDENȚI ȘI 3100 DE MASTERANZI

61 DE PROGRAME DE MASTERAT

30 DE FACULTĂȚI

1400 CADRE DIDACTICE

27 DOMENII DE LICENȚĂ 57 DE SPECIALIZĂRI

40.000 LICENȚIAȚI ÎN ULTIMII 10 ANI

52 CENTRE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT LA DISTANȚĂ ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE

6 INSTITUTE DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

32 IMOBILE ÎN PROPRIETATE CU O SUPRAFAȚĂ TOTALĂ DE 98.775 mp

TELEVIZIUNE PROPRIE – TVRM

EDITURĂ ȘI TIPOGRAFIE PROPRII

Sunt alocate cercetării științifice fonduri importante. Au fost investite sume foarte mari pentru baza materială proprie a cercetării: tehnică de calcul performantă, dominant calculatoare de ultimă generație, copiatoare, scannere, microscop de înaltă performanță; înființarea și dotarea a peste 40 de laboratoare; constituirea a 10 centre de cercetare și mai multor colective care abordează teme comune de cercetare; înființarea a 6 institute de cercetare și a unei clinici veterinare; o tipografie dintre cele mai moderne; editarea cu regularitate de reviste și carte științifică pentru fiecare specializare; organizarea de manifestări științifice, participarea cadrelor didactice și cercetătorilor la reuniuni științifice din țară sau din străinătate etc.

Peste 3.000 de computere, dintre care 1550 de ultimă generație, în laboratoare și în Centrele pentru învățământ la distanță, racordate la Internet 24 ore din 24.

Sunt acordate burse de merit tuturor studenților de la forma de învățământ la zi, care au obținut medii între 9 și 10. În ultimii 3 ani, efortul financiar în acest scop se ridică la circa 7 miliarde lei.

S-a instituit un fond de 15.000.000.000 lei pentru burse sociale.

Cartea universitară la Editura Fundației *România de Mâine*

În ultimii 4 ani, au apărut peste 700 de titluri, într-un tiraj de circa 2 milioane exemplare, în valoare totală de peste 100 miliarde lei

Corespondență din New York

Un privilegiu pentru studenții noștri din New York,Texas, Virginia, Michigan, California, New Jersey...

Prof.univ.dr. Theodor DAMIAN
Directorul Centrului din New York pentru Învățământul la Distanță
al Universității *Spiru Haret*

Într-o lume în plin proces de globalizare, competiția nu mai este o problemă de opțiune, dacă vrei sau nu să intri în cursă, ci de supraviețuire.

Eu un fenomen care poate să nu placă, dar în care ne circumscriem.

Unul din cei mai redutabili factori al globalizării din acest început de mileniu este Internetul. Acesta pătrunde până și la sate, așa cum a pătruns cândva electricitatea, ca o revoluție, schimbând în mod radical vechiul mod de viață.

Învățământul la distanță, care beneficiază semnificativ de Internet, este ultima expresie a capacității de adaptare a sistemului educațional la posibilitățile oferite de tehnologia modernă.

Mi se pare semnificativ faptul că universitatea, școala, în calitatea lor de factori esențiali de educație, transformă orice facilitate tehnologică sau științifică în mijloc educațional pentru că toate aceste descoperiri sunt tocmai rezultatul educației oferite de ele.

Școala, la toate nivelurile ei, nu mai este ca în unele societăți din antichitate, o instituție închisă, rezervată unui mic cerc de inițiați. Ea a devenit de mult o instituție misionară. Misiunea ei este de a oferi cunoștințele disciplinelor sale unui public cât mai larg și a contribui astfel, în mod fundamental și decisiv, la progresul și civilizația lumii.

Internetul oferă astăzi această posibilitate și este admirabil faptul că rectorul Universității *Spiru Haret*, prof.univ.dr. Aurelian Bondrea, și conducerea Universității, în general, au adoptat cu multă deschidere noul sistem pentru a marca și în acest fel înțelegerea adecvată a sensului misiunii menționate, prioritatea pe care Universitatea *Spiru Haret* o alocă acesteia.

Trebuie menționat aici că inițiativele cu caracter de pionierat luate de prorectorul de profil, prof.univ.dr. Ioan Gâf-Deac, pentru organizarea și implementarea acestui tip de învățământ, se dovedesc deja extrem de fructuoase, dar, în același timp, plasează și Universitatea noastră în rândul instituțiilor de învățământ superior celor mai avansate din Europa, în special și din lume, în general.

În S.U.A., învățământul la distanță este practicat de majoritatea acestui tip de instituții, dar între miile de colegii și universități de aici, nici una nu a egalat performanța Universității *Spiru Haret,* de a avea în fiecare stat, ba chiar și în alte țări, câte un centru cum are această universitate în toate județele României.

Cred că această realizare a Universității noastre trebuie să devină o paradigmă de care să se vorbească la întrunirile internaționale la care profesorii și administratorii noștri participă, dar nu mai puțin studenții noștri, care trebuie să conștientizeze și să se mândrească cu faptul că studiază la o astfel de instituție.

Personalul Centrului din New York pentru Învățământul la Distanță al Universității *Spiru Haret* este bucuros să ofere tinerilor români de pe continentul american, dar și din alte țări ale lumii, o posibilitate unică de a-și continua studiile, pentru cei care le-au întrerupt o dată cu venirea aici, sau de a-și începe studiile universitare pe care foarte mulți, din diverse motive, cele financiare nefiind ultimele, nu le-ar putea face aici, la instituțiile americane. Avantajul de a trăi aici și a studia în România este cu atât mai mare cu cât diplomele eliberate de Universitatea noastră pentru majoritatea facultăților și specializărilor sunt echivalabile.

Studenții noștri din New York, Texas, Virginia, Michigan, California, New Jersey și din alte state se consideră cu adevărat privilegiați să aibă ca *Alma Mater* o asemenea instituție de învățământ ca Universitatea *Spiru Haret.*